

İçindekiler...

editörden

Onur İNAL

..... 2

Üyeliğe Davet

Gönül PULTAR

..... 3

Bildiri Çağrısı:

IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu: “İç/Dış/Göç ve Kültür”

..... 7

“Amerikan Etüdleri: Dünü, Bugünü ve Geleceği”

N. Buket CENGİZ

..... 12

“Türk Kültürü’nde Hediye Sempozyumu”nun Ardından

Ash KOTAMAN

..... 15

“Kültür ve Kimlik” Sempozyumu Üzerine Genel Bir Değerlendirme

Mustafa GÜNDÜZ

..... 17

Haberler

..... 25

Bildiri Çağrıları

..... 28

Makale Çağrıları

..... 32

Açık Pozisyon

..... 33

Burslar ve Ödüller

..... 33

Yaz Okulları

.....36

Yeni Yayınlar

..... 38

Yeni İnternet Siteleri

..... 51

Geçtiğimiz İki Ay

..... 54

Mesaj Panosu

..... 58

Künye

..... 61

editörden...

bültemin Ocak-Şubat 2006 sayısı ile yirmi üçüncü kez karşınızdayız. *bültemin* bu sayısına başkanımızın geleneksel yılbaşı yazısıyla başladık. 2007 sonbaharında Kültür Araştırmaları Derneği'nin Işık Üniversitesi ile ortaklaşa düzenleyeceği "İç/Dış/Göç ve Kültür" başlıklı uluslararası kültür araştırmaları sempozyumunun bildiri çağrısı da hemen arkasından geliyor. Yorumlar bölümünde geçtiğimiz haftalarda İstanbul'da yapılan iki önemli sempozyumun değerlendirme yazılarını bulacaksınız. Bu toplantılardan ilki Kadir Has Üniversitesi (KHÜ) Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü tarafından 29 Kasım-2 Aralık 2005 tarihleri arasında, Türkiye'deki Amerikan Etüdlere Derneği (TAED, ya da İngilizce adıyla American Studies Association of Turkey - ASAT) ve Amerika Birleşik Devletleri'nin Ankara Büyükelçiliği ile ortaklaşa düzenlediği "American Studies: Past, Present and Future" (Amerikan Etüdlere: Dünü, Bugünü ve Geleceği) başlıklı sempozyum. Sempozyumda yaşananları N. Buket Cengiz'in yorumuyla okuyacaksınız. İkinci yorumdaysa Aslı Kotaman, Marmara Üniversitesi'nde 16-17 Kasım 2005 tarihlerinde düzenlenen "Türk Kültürü'nde Hediye Sempozyumu"nu yazdı.

bültemi daha zengin bir içeriğe kavuşturmak adına "Yeni Yayınlar" bölümünü daha genişletmeye; yeni kitap tanıtımlarının yanı sıra bir de "Kitap Yorumu" bölümü eklemeyi kararlaştırdık. Bundan böyle, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğretim Görevlisi Sayın Nilüfer Öcel "Kitap Yorumu" bölümümüzün sorumlusu olmayı ve *bültemimize* destek vermeyi kabul etti. Yeni yayınları haber vermek, yorumlarınızı göndermek veya yorumda bulunmayı talep etmek için Sayın Öcel ile <nilocel@istanbul.edu.tr> elektronik posta adresi aracılığıyla irtibat kurabilirsiniz.

Yeni bir yıla girdiğimiz bu günlerde *bültenseverlere* son haberler, bildiri çağrılarını, yeni yayınlar, internet siteleri, mesaj panosu gibi bölümlerle doyurucu bir *bülten* sunmaya çalıştık. Yeni yılın tüm üyelerimize sağlık, başarı ve mutluluk getirmesini diliyoruz...

Onur İnal
Editör

ÜYELİĞE DAVET...

bülten bir yılın başlangıcında daha sizleri selamlıyor. Bizler herşeyden önce, yeni yıla ilk kez bir dernek olarak girmenin heyecanını yaşıyoruz. Bilindiği gibi, Ekim 1999'da Ankara'da, kültür araştırmalarına gönül koymuş ve kuruluş toplantısı için özellikle ülke dışından gelecek kadar olayı önemsemiş on küsur Türk ve Avrupalı öğretim üyesi tarafından, Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu (TKAG) oluşturulmuştu. Çeşitli vesilelerle daha önce de belirttiğim gibi, hemen herkesin (haliyle, 12 Eylül sonrası döneme düşen sürede) dernekçilik deneyimi olması, Grubun uzun süre dernekleşme fikrinden uzak durmasını getirdi. Ama sonunda bürokrasinin fendi bizleri yendi ve Mart 2005'te, bu kez İstanbul'da, yasaya göre gereken yedi kurucu üyenin gayretiyle, Kültür Araştırmaları Derneği (KAD), Kabataş'ta Setüstü'ndeki bir binanın bir dairesinde faaliyet göstermek üzere, resmen kuruldu. Derneğin çalışmalarıyla ilgilenen ya da bizlere merhaba demek isteyen herkesi hafta içinde 9 ila 6 arasında ofisimize bekleriz.

Resmen kurulmuş olmak fiiliyatta birşey değiştirmedir: zaten, daha önce düzenlenmiş olan sempozyumun bildiri kitabı üzerinde ve Haziran 2005'de düzenlenecek sempozyum konusunda çalışmalar yürütülmekteydi. Bunlara devam edildi. Belki bu her ikisi de gayret gerektiren uğraşın üzerinde aynı zamanda odaklanmamızdan, belki de derneğin kurulması ile ilgili ömür törpüsü işlemleri başarıyla bitirince hedefe varmış duygusu yaşadığımızdan, o sıralarda ayrıca üye arayışına girmedik. Girmeden de, sempozyum sonrası gerekli işlemleri bitirdikten sonra yaz tatiline dağıldık. Grup döneminde, bizlere ilgi gösteren, destek veren, faaliyetlerimize katılan herkesi doğal üyemiz sayardık. Ancak artık bunu söyleme lüksümüz yok. Bundan dolayı, KAD'a destek vermek, faaliyetlerini izlemek ve herhangi bir şekilde katkıda ya da ilişkide bulunmak isteyen herkesten üyeliğe başvurularını bekliyoruz. Üyelik başvuru formu internet sitemizde bulunuyor. Geçtiğimiz Ekim ayında, yasaya göre düzenlememiz gereken ilk olağan genel kurulda, gerekli asgari üye sayısını tutturduk. Ama o kadar. Tüzüğümüze göre 2007 Ekim ayında düzenlememiz gereken ikinci olağan genel kurulda çok daha kalabalık olacağımızı ümit etmek isterim. Bugüne kadar üye olmuş ve çeşitli şekillerde dernek faaliyetlerinde yardım etmiş olan herkese de buradan teşekkür etmek isterim. Ve herşeyden önce de, 1999'dan 2005'e geçen süre içinde, tek bizlere ve yaptıklarımıza inandıkları için TKAG'la işbirliği içinde olmuş herkese, son bir kez teşekkürlerimi sunmak isterim. Belki TKAG'ı yaşatmak için bizler maddi, manevi çok fedakârlıklarda bulunduk ama onların anlayışı ve desteği olmasaydı ne TKAG yaptıklarını gerçekleştirebilir, ne de KAD'ın bugünkü durumunda olması söz konusu olabilirdi.

2005 yılında KAD üç önemli olay başardı. Bunlardan biri, *Türk(iye) Kültürleri* (TK) derlemesinin yayımlanmasıdır. Grubun daha önce yayımladığı (2001'de Kemer'de

düzenlemiş olduğu sempozyumun bildiri kitabı olan) *Kültür ve Modernite* (2003) derlemesinde sadece on beş makale vardı, TK yirmi dokuz makaleyle kapsamı ikiye katladı. Ve, yersiz alçakgönüllülük göstermeden, bizlere gelen reaksiyonlardan anladığımıza göre 2005 yılının ülkemizdeki en önemli bilimsel yayınlarından biri oldu. Bir meslektaşın “medyatik olamayacak kadar bilimsel” diye tanımladığı kitabın içindeki makalelerin hemen her biri gülle gibi bir metin. Nasıl modanın sokağa yayılması vakit alıyorsa, bu tür yenilikçi söylemin okurla buluşması zaman ister. TK’deki fikirler için de öyle olacağını sanıyorum.

Editörlük dünyanın en nankör uğraşlarından biridir; tıpkı ev işi gibi, ancak yapılmamışsa, ya da iyi yapılmamışsa fark edilir. Dolayısıyla, paradoksal olarak, bir editöre yapılacak en büyük kompliman, editörlüğünün farkında olmamak, onun bin bir gayret sonucu ortaya çıkardığı üründe hiçbir dahli olmadığını, aksine, tereyağdan kıl çekercesine okunan metnin hüdainabit olduğunu sanmaktır. Ülkemizde kendisi hiç editörlük yapmamış, ister makale yazarı olarak derlemelere katkıda bulunan, ister derleyiciliğe heves eden birçok insan—*bülten*’in çok daha önceki sayılarından birinde, Amerikalı Jayne Warner’ın *Cultural Horizons* (Kültürel Ufuklar, 2001)’ın editörlüğü dolayısıyla dediğim gibi—makaleler kendi kendilerine matbaanın yolunu buluyorlar sanıyorlar. TK’nın hazırlanışı sırasında böylesine meslektaşlar başımızı ağrıtmadılar desem yalan olur. Buna karşılık, editörlük mesaisini değerlendirebilen ve ister yazılı, ister sözlü TK konusunda görüşlerini bildiren herkese de, kitabı hazırlayan takımın bütün üyeleri adına minnetimi bildirmek isterim. Bilgi Yayınevi’nde 1999 yılında yayımlanan romanım *Ellerimden Su İçsinler*’in kapak düzenini yapmış olan Fahri Karagözoğlu’nun, TK’nın kapak düzenini bizlere hediye etmesi, hem de özellikle bunun için güneyleki tatilini yarıda keserek Ankara’ya dönmesi, bizleri ziyadesiyle mütehasşıs etti; kendisine özel bir teşekkürümüz var.

KAD’ın 2005 yılındaki ikinci önemli olayı, tabii ki, İstanbul’da düzenlenen “Kimlik ve Kültür” başlıklı sempozyumdu. Koç Üniversitesi ile ortaklaşa düzenlenen etkinlik, 250 kusunur katılımcısı ve 170 kusunur bildirisi ile, ülkede 2005 yılında düzenlenen en önemli bilimsel toplantılardan biri oldu. *bülten*’in sempozyumdan hemen sonra yayımlanan sayısında (Bilgi Üniversitesi’nden) Semra Somersan’ın değerlendirmesi yer almıştı, bu sayıda da (Fırat Üniversitesi’nden) Mustafa Gündüz tarafından kaleme alınmış bir başka değerlendirme bulacaksınız. Her iki katılımcıya gözlemlerini aktardıkları için teşekkür ederim. İşin içinde olan bilir, bir sempozyum düzenlemenin bir görünen, bir de görünmeyen yanı, “sahne arkası” vardır... Orada kimi zaman kan kusup, “ön taraf”ta kızılılık şerbeti içtim demek durumunda kalıyoruz; bundan dolayı, gayretlerimizi ne kadar kaale alan çıkarsa o kadar mutlu oluyoruz.

H len sempozyuma sunulmuŐ bildirilerin makaleye dönüŐmüŐ olan metinleri üzerinde çalıŐmaktayız, ama henüz sekiyi oluŐturma safhasındayız. Hakemlerin hepsi kendilerine gönderilen makaleleri okuyup bitiremediler. Ancak hazırlanacak derlemenin en geç 2007 gözünde, bundan sonraki sempozyumumuzda okur karşısında olmasına gayret edeceğiz.

  nc  olay ise, sadece davet edilen katılımcıların bildiri sunduğu ve iki yıl kurucular kurulunun, dört yıl da danışma kurulunun  yesi olmuş olduğu MESEA (Society for Multi-Ethnic Studies: Europe and the Americas [ok-Etnik Araştırmalar: Avrupa ve Amerikalardaerneği]) ile ortaklaşa, Eylül ayında KAD merkezinde düzenlenen bir buçuk günlük İngilizce yürütülen uluslararası seminer oldu. ABD'den ve Avrupa'dan değişik ülkelerden yaklaşık on beş katılımcının bildiri sunduğu "Ethnic Identity?: (Trans)National and (Bi/Multi/Poly)Cultural Aspects (Etnik Kimlik? Ulusal/UluslaŐını ve Kültürel/İki-çok-kültürlü Veeleri)" başlıklı seminer, Haziran ayında gerçekleŐtirilmiŐ sempozyumun, konu bakımından Türk ve Türkiye kültürlerinden uluslararası alana yayılarak geniŐletilmiŐ, ama bildiri sayısı açısından kapsamı sınırlandırılmıŐ, bir devamı gibiydi. Tümüyle uluslararası olması bakımından TKAG-KAD için de bir ilk oldu. Yüzümüzün akı ile çıkmış olmamız bizleri yüreklendirdi. Gerçi, ilk etkinliğimiz olan, 2000 Haziranında ODTÜ'de düzenlediğimiz seminerden beri, düzenlediğimiz bütün etkinliklerde hem ülkeden hem ülke dışından, hem Türk hem de yabancı biliminsanlarının katılması, bunları fiilen uluslararası kılrsa da, baŐından uluslararası olarak tasarladığımız toplantı olmamıŐtı.

bülten'in bu sayısında bildiri çağrısını okuyacağınız 2007 sempozyumumuz, işte, kazandığımız güvenle, baŐından uluslararası olduğunu ilan etmeye cesaret etmiş olduğumuz bir etkinlik olacak. 2003 yılında Yüzüncü Yıl  niversitesi ile ortaklaşa düzenlediğimiz sempozyumda bildiri sunduğundan beri her etkinliğimize katılan  yemiz Şule Toktaş'ın  nerisi ile,  ğretim  yesi bulunduğu IŞık Üniversitesi (I )'nin Şile yerleşkesinde 15-17 Eylül tarihlerinde yer alacak sempozyum, I 'n n Cengiz Okman'ın başkanı bulunduğu Uluslararası İlişkiler bölümünün işbirliğiyle, toplumumuzu çok yakından ilgilendiren bir konuyu, g  konusunu iŐleyecek.

Geçtiğimiz günlerde bir öğle vakti, KAD'dan bir delegasyon,  niversitenin Şile'de deniz kenarındaki yerleşkesinde, denize nazır yemek salonunda, rektör Ersin Kalaycıoğlu'nun davetlisi olduk. Arkasından da protokol imzaladık.

Sempozyum düzenleme komitesine daha sonra, g  konusunda otorite olan, hâlen Koç Üniversitesi G  Araştırma Merkezi başkanı bulunan Ahmet Iduygu da katıldı. Bizleri davet ettiği merkezinde kendisiyle gayet verimli bir toplantı yaptık. Bu kez de am ormanı ortasında bir öğle yemeğine konuk edildik.

Sempozyum düzenleme komitesi hâlen şu üyelerden oluşmaktadır: Gökçe Baykal (İÜ), Cem Birsay (İÜ), Ahmet İçduygu (Koç Ü), Onur İnal (Koç Ü), Cengiz Okman (İÜ), Eren Pultar (KAD), Gönül Pultar (KAD), Şule Tarakçıoğlu (KAD) ve Şule Toktaş (İÜ). Hepimize kolay gelsin!

Sanırım şu anda “kolay gelsin “ denilmesi gereken bir başka grup da Bilgi Üniversitesi’nde, 2006 “Crossroads (Kesişen Yollar)” kültür araştırmaları sempozyumunu hazırlamakta olan Kültürel İncelemeler bölümü üyeleri. 1998 yılında Tampere’de düzenlenen Crossroads’da bir panel düzenlemiştim. Panelde sunulan bildirilerin metinlerine daha sonra başkalarını da ekleyerek derlediğim makaleler, *On the Road to Baghdad or Traveling Biculturalism: Theorizing a Bicultural Approach to Contemporary World Fiction* adıyla Ağustos 2005’de ABD’de yayımlandı. Onun için bu sempozyum dizisine özel bir bağlılığım var. Bu yılkinde bir panele davet edildim ve katılmayı hevesle bekliyorum. Ülkemizde 2005 yılında kültür araştırmalarının kalbi nasıl Taksim’de, “Kimlik ve Kültür”de attıysa, 2006’da da Dolapdere’de atacağı benzer.

Yüzüncü Yıl Üniversitesi’nin rektörü Yücel Aşkın 2005 son bulmadan tahliye edildi. Tutuklanmasına ne kadar üzülmüş isek, özgürlüğüne kavuşmasına da o denli sevindik. Geçmiş olsun, Yücel hoca! Her bakımdan geçmişler olsun...

KAD yönetim kurulu adına, bütün KAD üyelerine ve bütün *bülten* okuyucularına mutlu, sağlıklı ve başarılı bir yeni yıl diler, hepinizi aramızda üye olarak görmek dileğimi yinelerim.

Gönül Pultar
Kültür Araştırmaları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

Bildiri Çağrısı

Kültür Araştırmaları Derneği
ve
Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü
tarafından ortaklaşa düzenlenen

IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu

İç/Dış/Göç ve Kültür

15-17 Eylül 2007
Işık Üniversitesi
Şile, İstanbul

Kültür Araştırmaları Derneği ile Işık Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, 15-17 Eylül 2007 tarihlerinde İstanbul'da "İç/Dış/Göç ve Kültür" başlıklı uluslararası bir kültür araştırmaları sempozyumu düzenleyeceklerdir. Sempozyumun amacı disiplinlerarası ve çokdisiplinli bir yaklaşımla, Türkiye'de, eski Osmanlı ve Sovyetler Birliği topraklarında, Avrupa, Amerika, Avustralya, Asya, Afrika ile İran ve Çin'de Türk kültürleri ile Türkiye kültürleri bağlamında göç konusunda yerleşik yargıları sorgulamak, eleştirel ve çözümleyici çalışmalar ile yeni kuram ve yöntem arayışlarını ortaya koyabilmektir.

Göçün tarihçesi, insanlık tarihi kadar eskidir. Coğrafi koşullar, ekonomik nedenler, toplumsal-siyasal gelişmeler ve savaşlar gibi etkenler dolayısıyla nüfus hareketleri yüzyıllardır gerçekleşegelmiştir. İster sığınma, ister sürgün olsun, gönüllü ya da zorunlu her göç, her zaman bireyi olduğu kadar toplumu etkilemiştir; gelinen ülkeyi olduğu kadar geride bırakılan ülkeyi de değiştirmiştir. Modern zamanların ürünü ulus-devletin oluşumu ile, hudutların çizilmesi/yeniden çizilmesi göç hareketlerini hızlandırırken, aynı zamanda bu hareketlere görünür ve görünmez sınırlar getirmiştir. Küreselleşme ile uluslararasılık gibi akımların da bir başka açıdan göçü kolaylaştırdığı ve arttırdığı gözlemlenmektedir.

Ulaşım ve iletişim alanlarında son on yıllarda kaydedilen gelişmeler ile, dünyanın çeşitli yörelerinde başgösteren savaşlar ile toplumsal ve siyasal nitelikli oluşumlar, gerek bireysel gerekse kitle hareketlerine giderek hız kazandırmıştır. Geçici ya da temelli göç, bir yandan yaşama hakkı, özgürlük, güvenlik, sağlık, eğitim ve istihdam beklentisinde olan insanların ümit kapısı haline gelirken, öte yandan, kimileri için dram ve trajedi yaratmıştır. Göç, kendi sanatını, müziğini, edebiyatını ortaya çıkarmıştır. Çok değişik veçheleriyle göç, Türk ve Türkiye kültürleri için, üzerinde hassasiyetle durulması, derinlemesine incelenmesi gereken bir konu oluşturmaktadır. Bu nedenle, IV. Kültür Araştırmaları sempozyumunda “göç” konusunu işlemeyi uygun bulduk.

Bildiriler, aşağıdaki konuları işleyebilir ama bunlarla sınırlı değildir:

İç/dış/göç ile kültür ilişkisine kuramsal yaklaşımlar

- Göçe kuramsal yaklaşımlar
- Küreselleşme ve göç
- Göç konusunda çekici ve itici etkenler
- Göç ve bellek: Unutmak ve hatırlamak
- Göç ve dile yansımalar/dil değişimleri
- Göçün psikolojik boyutları
- Sığınmacılık, mültecilik, göçmenlik, düzensiz göç, yasadışı göç, insan kaçakçılığı, insan ticareti, vs.
- “Diyaspora” teriminin günümüzdeki anlamına geçiş öyküsü
- “Göçebe” kimliği
- Deleuze ve Guattari’nin “nomadoloji”sinin Türk/Türkiye kültürlerine uygulanabilirliği

İç/dış/göçün ortaya çıkardığı sanat / edebiyat / sinema

- Göç müziği/göçmen müziği: arabesk, Kanak, Re(m)betiko, Türkçe sözlü rap
- *Göç Destanı* ve göçü işleyen başka destanlar
- Türk edebiyatında göç temalı yapıtlar
- Sürgün ve edebiyat
- 1960’lardan itibaren Türkiye’den Almanya’ya göçün ortaya çıkardığı edebiyat/TV programları
- 1960’lardan itibaren Türkiye’den Almanya’ya göçün ortaya çıkardığı Almanca yazan Türk yazarlar
- 1960’lardan itibaren Türkiye’den Avrupa ülkelerine göçün ortaya çıkardığı edebiyat
- ABD’de/Avrupa’da yazan Türkiye’den giden şair ve yazarlar
- ABD’de/Avrupa’da yazan, film çeviren Osmanlı’dan ya da eski Osmanlı topraklarından giden yazar ve yönetmenler (Elia Kazan, Amin Maalouf, William Saroyan, vs.)

- ABD’de yazan Türk(i) şair ve yazarlar
- Nazım Hikmet’in Rusya’ya göçü/Sabahattin Ali’nin gerçekleşmeyen göçü
- Sinema ve göç

İç/dış/göç ve kentsel alan

- Kırsal alandan kentsel alana göç
- Göçmen grupları ve hemşehrilik
- Göçün kentsel alana etkisi
- Göç ve gecekondu
- İstanbul’da Tarlabaşı, Zeytinburnu, vs. gibi göç alanları
- Göç yerleşim alanı olarak Polonezköy
- Güneşe göç: Kıyı kentlerinin çekim etkileri
- Çingenelerde iç ve dış göç
- Mevsimlik göç

Türkiye Cumhuriyeti döneminde iç/dış/göç

- Güneydoğu’da zorunlu göç
- Avrupa’ya/ABD’ye/Kanada’ya/Avustralya’ya/Afrika’ya ve Orta Doğu ülkelerine göç
- 1950’lerden itibaren Anadolu’dan İstanbul’a göç
- 1960’lardan itibaren Almanya’ya/diğer Avrupa ülkelerine göç
- II. Dünya Savaşı’nda gelen Alman ve Yahudi bilim adamları
- Kuruluş yıllarında gelen İdil-Ural bölgesi aydınları/Balkanlar’dan gelenler ve katkıları
- Göçmenlere uygulanan entegrasyon ve asimilasyon siyasetleri
- Türkiye Cumhuriyeti uyrukluları ve vize işlemleri
- AB’ye adaylığın karşılıklı göçe etkisi
- Türkiye’den sınırdışı edilmeler, vatandaşlıktan çıkarılmalar
- 1980’lerden itibaren Türkiye’ye yönelen göç ve sığınma hareketleri

Osmanlı döneminde iç/dış/göç

- Zorunlu göç ve sonuçları ile günümüze yankıları
- “93 harbi” sonucu göç
- Osmanlı topraklarına göç: İsim yapmış kahramanlar, Avrupalı soylular, Çerkezlerin kitlesel göçü, Çarlık Rusyası’ndan bireysel/kitlesel göç
- ABD’ye göç
- Osmanlı yıkıldıktan sonra Osmanlı topraklarından Avrupa’ya/ABD’ye göç
- Osmanlı yıkıldıktan sonra Osmanlı topraklarından Türkiye’ye göç

(Eski) Sovyetler Birliği toprakları ve iç/dış/göç

- 1917’den önce ve sonra Türk(i)lerin (Batı’ya, Uzak Doğu’ya, Türkiye’ye, vs.) göçü

- Berlin Duvarı ve Sovyetler Birliği'nin yıkılışından sonra Türkiye'ye göç
- Sovyetler Birliği'nin yıkılışından sonra Türk(i)lerin Batı ülkelerine göçü
- Sovyetler Birliği'nin yıkılışından sonra bu topraklara Türkiye'den göç
- Ahıskalılar

Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Batı Trakya ve Balkanlar

- Türk-Yunan nüfus mübadelesi
- Batı Trakya göçü (mübadeleden sonra sürekli göç)
- 1980'lerde ve sonrasında Bulgaristan'dan ve Bulgaristan'a (geri) göç
- Soğuk Savaş döneminde ve sonrasında "Yugoslavya" topraklarından göç

Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Kıbrıs

- Kıbrıs'tan Türkiye'ye ve Yunanistan'a, Türkiye ve Yunanistan'dan Kıbrıs'a göç
- Kıbrıs'ta kuzey ile güney arasında göç

Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Irak

- I. Körfez savaşından sonra Kuzey Irak'tan Türkiye'ye göç ve "Operation Provide Comfort (Huzur Operasyonu)"
- Irak'tan Türkiye'ye Türkmen göçü
- Kuzey Irak'tan ABD'ye göç
- Siyasal gelişmeler sonucu iç/dış/göçün kültür(ler)de temsili: Yahudiler ve Filistinliler

İspanya'dan Osmanlı'ya Yahudi göçü

- 20. yüzyılın başında Osmanlı'da ve dışarıdan Kudüs'e göç
- 1948'den itibaren Türkiye'den İsrail'e göç
- 1948'den itibaren Filistin'den göç

Diğer

- İslam'da göç olgusu: Bir göç olayı olarak hicret, cihat olarak göç, vs.
- Bering Boğazı'ndan "Amerika" adını alacak kıtaya göç: Moğollar mı Türkler mi?
- Türklerin Orta Asya'dan göçü: Gerçek ile efsane
- Beyin göçü

Sempozyumun çalışma dili Türkçedir. (Türk/Türkiye kültürleri bağlamında göç konusunda yaptıkları çalışmaları Türkçe sunamayan yabancı meslektaşlar için İngilizce oturumlar düzenlenecektir.) 100-200 sözcükle sınırlı bireysel bildiri özetlerinin, beş anahtar sözcük ile birlikte, özeti sunanın kısa özgeçmişi ve adresiyle **en geç 1 Ekim 2006'ya kadar** gönderilmesi gerekmektedir. En az üç, en fazla beş konuşmacının katılacağı önceden düzenlenmiş oturum önerileri de kabul edilir. Oturum önerisinin özeti, beş

anahtar sözcük, konuşmacıların bildiri özetleri, onlarınkiyle birlikte oturum başkanı ile (varsa) tartışmacının da kısa özgeçmişleriyle, hepsinin adresleri gönderilmelidir. Sempozyumun anlamını destekleyen görsel malzeme içeren poster-sunumlar da değerlendirilmeye alınacaktır.

Bildiri özetlerinizi <programgoc@kulturad.org> adresine e-postalayabilir; “IV. Kültür Araştırmaları Sempozyumu dikkatine” ibaresiyle +90 212 292 2229’a fakslayabilirsiniz. Daha fazla bilgi için aynı adreslere yazabilir ya da <www.kulturad.org>a bakabilirsiniz.

Sonuçlar 1 Şubat 2007’de bildirilecektir.

1 Mayıs 2007’e kadar kayıt ücreti, öğrenci ve Kültür Araştırmaları Derneği’nin üyeleri için 60 Euro, diğer katılımcılar için 100 Euro; bu tarihten sonra yapılacak kayıtların ücreti, öğrenci ve Kültür Araştırmaları Derneği’nin üyeleri için 100 Euro, diğer katılımcılar için 150 Euro olarak belirlenmiştir.

Sempozyum düzenleme komitesi katılımcıların yol ya da konaklama giderlerine katkıda bulunamayacaktır, ancak Işık Üniversitesi’nin yerleşkesinde düşük fiyatlı konaklama olanağı sağlayacaktır. Konaklama bilgileri daha sonra katılımcılara bildirilecektir. Işık Üniversitesi’nin yerleşkesi ile ilgili bilgi için <www.isikun.edu.tr>ye bakabilirsiniz.

Organizasyon komitesi adına

Şule Toktaş
(sule@isikun.edu.tr)

Gönül Pultar
(gpultar@kulturad.org)

YORUMLAR...

AMERİKAN ETÜDLERİ: DÜNÜ, BUGÜNÜ VE GELECEĞİ

“American Studies: Past, Present and Future” sempozyumu dünyanın dört bir yanından takdir topladı

N. Buket Cengiz*

Kadir Has Üniversitesi (KHÜ) Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü yine çok önemli bir uluslararası akademik organizasyona imza attı. KHÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü, 29 Kasım-2 Aralık 2005 tarihleri arasında, Türkiye’deki Amerikan Etüdleri Derneği (TAED, ya da İngilizce adıyla American Studies Association of Turkey - ASAT) ve ABD’nin Ankara Büyükelçiliği ile ortaklaşa “American Studies: Past, Present and Future” (Amerikan Etüdleri: Dünü, Bugünü ve Geleceği) başlıklı, dört gün süren bir sempozyum düzenledi. Üniversitenin Cibali Kampusu’nda gerçekleştirilen sempozyumda KHÜ Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Clifford Endres tarafından yapılan açılış konuşmasının ardından ilk bildiri, Berkeley’deki University of California’da Tarih Bölümü Başkanı olan Preston Hotchkis Profesörü Amerikalı tarihçi David A. Hollinger tarafından verildi. Hollinger’in “The Godless Constitution and Religion in Recent American History (Yakın Amerikan Tarihinde Tanrısız Anayasa ve Din)” başlıklı konuşmasının sonrasında KHÜ Rektörü Yücel Yılmaz sempozyumun açılışı onuruna bir kokteyl verdi. KHÜ Sergi Salonu’nda gerçekleştirilen ve ABD İstanbul Başkonsolosu Deborah Jones’un bir konuşma yaptığı kokteyl ile beraber İstanbul’da yaşayan Amerikalı sanatçı Mike Berg’in resim sergisinin açılışı da yapılırken, çok sayıda yabancı ve yerli konuk bir araya gelme şansı buldu.

Metodolojinin sorgulanması

Sempozyumun, başkanlığını Ege Üniversitesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü’nden Kevin R. McNamara’nın yaptığı “Definitions and Re-definitions (Tanımlamalar ve Yeniden Tanımlamalar)” başlıklı ilk oturumunda, güncel kuram ve derslik deneyimleri ışığında Amerikan Etüdleri’nin temel kavramları tartışıldı. “Pedagogical Perspectives (Pedagojik Perspektifler)” başlıklı ikinci oturumda, Amerikan kültürünün Türkiye’de nasıl etkin bir biçimde öğretilebileceği ve bu konu üzerinde çalışan öğretim üyelerinin kendilerini nasıl disiplinlerarası bir düzlemde geliştirebilecekleri üzerine düşünceler oturum başkanı William C. Jones başkanlığında masaya yatırıldı.

Öğleden sonra, Bilkent Üniversitesi'nden Tim Roberts'ın başkanlığında yapılan "Historical Perspectives (Tarihi Perspektifler)" başlıklı oturumda Amerikan müstesnacılığının günümüzde yeniden değerlendirilmesi gerektiği tartışıldı. Yine Roberts'ın başkanlığında gerçekleştirilen "Methodological Challenges (Yöntemsel Meydan Okumalar)" başlıklı günün son oturumunda ise Amerikan Etüdüleri'nde sinemanın rolü tartışıldı.

Türkiye'de Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Eğitimi

Sempozyumun üçüncü günü Maria Herrera-Sobek tarafından yönetilen "Chicano and Chicana Studies: Continuity and Change in an Interdisciplinary Field of Intellectual Inquiry *Chicano ve Chicana*¹ Araştırmaları: Entelektüel Sorgulamanın Disiplinlerarası bir Alanında Süreklilik ve Değişim)" başlıklı oturumla açıldı. Oturumda, Meksika asıllı sanatçı Yolanda Lopez tarafından saydam gösterisi eşliğinde özel bir sunum da yapıldı. Öğleden sonra gerçekleştirilen yuvarlak masa toplantısında Türkiye'nin bazı önde gelen üniversitelerinin Amerikan Kültürü ve Edebiyatı bölümü başkanları "Curriculum and Research Issues in Turkey (Türkiye'de Müfredat ve Araştırma Sorunları)" başlığı altında ve TAED başkanı Gülriz Büken'in moderatörlüğünde, alanlarındaki eğitimin ders programları ve araştırma olanaklarını tartıştılar.

Günün ikinci yuvarlak masa toplantısı ise Dennis Bryson tarafından yönetilen "What do you do with a degree in American Studies (Amerikan Etüdüleri diplomasıyla neylersiniz?)" başlıklı oturumdur. KHÜ Amerikan Kültürü ve Edebiyatı mezunlarından Şebnem Şengül'ün de turizm sektöründeki kariyerinden örnekler vererek yer aldığı oturum özellikle bölüm öğrencilerinin yoğun ilgisini çekti.

En büyük alkış öğrencilere

Sempozyumun son günü, "American Studies from the European Point of View (Avrupa Bakış Açısından Amerikan Etüdüleri)" başlıklı yuvarlak masa toplantısıyla açıldı. Marc Chénétier tarafından yönetilen oturumun sonrasında, sempozyumun kapanışı KHÜ Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü'nden Matthew Gumpert yönetiminde gerçekleştirilen oturumla yapıldı.

Alanlarında isim yapmış pek çok Amerikalı, Avrupalı ve Türkiyeli uzmanı İstanbul'da buluşturan sempozyum, Amerikan etüdülerinin bugünü ve geleceği açısından son derece önemli bir toplantısı olarak başarıyla gerçekleştirildi. Sempozyumun kapanışında en büyük alkışı ise bir hafta boyunca canla başla çalışırken yüzlerinden bir an için olsun eksik olmayan gülümsemeleriyle Türk misafirperverliğinin en güzel örneğini sunan KHÜ

¹ Meksika kökenli Amerikalı erkek ve kadın. Editörün notu.

Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü öğrencileri aldı. Kapanışta sempozyumda görev alan öğrencilere TAED tarafından birer sertifika verildi.

1999 yılından bu yana Türkiye’de yaşayan Mike Berg, Koç Üniversitesi’nde sanat dersleri veriyor. Ahşap, kağıt, cam, kumaş gibi birçok maddeyi eserlerinde kullanan sanatçı bu eserleri “karşı kültürlerin öğelerini ödünç alıp sentezlemek” olarak tanımlıyor. Sempozyum sırasında açılan sergideyse, Berg’in yirmi beş adet metal eseri ve on beş adet tablosu sergilendi. Sergiyi, etkinlikler kapsamında KHÜ’ye gelen alanında isim yapmış birçok Amerikalı ve Avrupalı uzman da ziyaret etti.

* Araştırma Görevlisi

Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü

Kadir Has Üniversitesi

E-posta: buketc@khas.edu.tr

“TÜRK KÜLTÜRÜ”NDE HEDİYE SEMPOZYUMU”NUN ARDINDAN...

Aslı Kotaman*

16-17 Kasım 2005 tarihlerinde “Türk Kültürü’nde Hediye” başlıklı sempozyum, Marmara Üniversitesi’nde gerçekleştirildi. Sempozyumun evsahibi ve düzenleyicisi, Marmara Üniversitesi’nden Emine Naskali Gürsoy’du. Sempozyuma 180 bildiri katıldı ve bu bildiriler katılımcıların Türk Kültürü’ne sundukları birer hediye olarak kabul edildiler.

Sempozyumda sunulan bildirimlerde “hediye” kavramı, farklı ifade ve anlamlar içerdi. Kuramsal açıdan, kavram ve somut nesne olarak hediyeğin oluşumu, hediyeğin işlevi ve hediyeye yüklenen anlamlar ile algılayışları tartışıldı. Sempozyumda ayrıca, evliliğin, toplumsal hayatın en önemli dönüm noktasını teşkil etmesi nedeniyle, evliliğe hazırlık ve evlilik münasebetiyle alınan veya verilen başlık ve götürülen çeyiz olguları üzerine bildiriler sunuldu. Ayrıca, yine birer dönüm noktası olan doğum ve ölümle ilgili olarak altın takma geleneğinin ve ölen kimsenin ardından yapılan törenlerin hediye olarak algılanmaları konusunda bildiriler sunuldu.

Hediyeğin başka hangi zamanlarda verildiği tartışıldı. Hastane ziyaretlerine giderken götürülen bildirileri, hapishane ziyaretine giderken götürülen ve “ceza infaz kurumlarında hediye” başlığı ile sunulan ve dilenciye verilen sadakaların hediye değeri taşıyıp taşımadığını inceleyen bildiriler izledi.

Yoldan gelenin getirdiği hediyeler, özellikle göçmenlerin hediyeleri, yurtdışına giderken ve yurtdışından dönerken getirilen hediyeler inceleme konusu olarak tartışılırken hediye olarak şiir ithaf etme, fotoğraf armağan etme, arkasına şiir yazıp fotoğraf armağan etme konuları da tartışıldı.

Tanrılar, tabiat, azizler, evliyalarla hediyeleşme olarak tanımlayabileceğimiz kurban, sunu, adak, çiçekler, çiçekçilik, çiçek hediyesi konusu, hediye anlamı ifade eden kelime çeşitleri, hediye anlamı taşıyan kişi adları, bu kelimelere yüklenen anlamlar ve bu kelimelerin etimolojisi hakkında sunumlar da sempozyum içerisinde gerçekleştirildi.

Hediye vermenin ve hediye almanın bir usulü, bir adabı olduğu kültürümüzde mendil, örme çorap birer hediye nesnesi olarak addedilmesi, hediye çeşitlerinin değişen zaman ve mekanlarla birlikte değişikliğe uğraması ve geleneksel ve modern hediye çeşitleri konuşulurken aynı zamanda edebiyatta hediye konusu da işlendi.

Sempozyumun bu denli başarılı geçmesinde ve ilgi çekici kılınmasında en büyük pay, kuşkusuz sempozyumun organizasyonunu üstlenen Emine Naskali Gürsoy'un. Gürsoy, "Türk Kültürü'nde Hediye" başlıklı sempozyumdan önce benzer içerikte "Türk Kültürü'nde Meyve" ve Gülden Sağol ile beraber düzenlediği "Türk Kültürü'nde Ölüm" başlıklı sempozyumları da düzenlemişti. Uluslararası özelliği olan üç sempozyumdan "Türk Kültürü'nde Meyve"nin bildirileri ilerleyen günlerde bir kitap halinde yayımlanacak. Emine Naskali Gürsoy Hoca'ya ve diğer tüm emeği geçenlere teşekkürler.

* Araştırma Görevlisi

Kadir Has Üniversitesi İletişim Fakültesi

kotaman@khas.edu.tr

“KÜLTÜR VE KİMLİK” SEMPOZYUMU ÜZERİNE GENEL BİR DEĞERLENDİRME¹

Mustafa Gündüz*

Kültür Araştırmaları Derneği ile Koç Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi'nin ortaklaşa düzenlediği “Kültür ve Kimlik” başlıklı sempozyum 13-17 Haziran 2005 tarihleri arasında İstanbul Elit Hotel’de yerli ve yabancı araştırmacı ve ilgililerden oluşan geniş bir katılımı gerçekleştirildi.

“Kültür ve Kimlik” başlıklı sempozyumun biçim ve içerik açısından değerlendirmeye lâyık önemli özellikleri bulunmaktadır. Sempozyum kapsamında, dört günde sekiz genel oturum, on iki uzun oturum gerçekleştirildi. Bu oturumlarda 170’e yakın bildiri sunuldu, tartışmalar yapıldı. Her katılımcıya bildiri için yarım saat verilmesi, konuların içerik bakımından olabildiğince uygun sınıflandırılması ve sıralanması sempozyumun başarılı taraflarındandı. Uluslararası olmamasına karşın, katılımcıların büyük bir kısmını Avrupa ve Amerika’daki üniversitelerden gelenlerin oluşturması organizasyona uluslararası bir boyut kattı.

Burada üzerinde durulması gereken önemli konulardan biri sempozyuma Türkiye’den katılanların geldikleri üniversitelerdir. Tablo şöyledir:

Vakıf	Yabancı	Ankara	İstanbul	İzmir	Diğer
51	39	21	18	14	30

Programın genel olarak bakıldığında en fazla katılımın vakıf üniversitelerinden olduğu görülmektedir. (Programdan tespit edebildiğim kadarıyla 51 bildiri). Bundan sonra ise en fazla katılım yurtdışındaki üniversitelerden olmuştur (39 bildiri, bildirisi olmadığı halde dinlemeye gelen yabancılar da bulunmaktaydı). Burada dikkate değer kısımlardan birisi devlet üniversitelerinin durumudur. Devlet üniversitelerinden toplam 83 bildiri gelirken, bunlardan 21’i Ankara’daki, 18’i İstanbul’daki, 14’ü de İzmir’deki üniversitelerden gelmiştir. İstanbul, Ankara ve İzmir dışında bulunan üniversitelerden ise toplam 30 bildiri gelmiştir. Bu illerdeki devlet üniversitesi sayısı 10 iken, diğer illerdeki üniversite sayısı 40’ın üzerindedir. Tablo ilginçtir. Zira, özellikle sosyal bilimler ile uğraşan hemen herkesin ilgisi dahilinde olabilecek bir konu olan “kimlik ve kültür”e Anadolu üniversitelerinden katılımın son derece düşük olması, farklı şekillerde yorumlanabilir.

¹ Bu değerlendirme yazısı, *Muhafazakâr Düşünce* Dergisi’nin 5. sayısında yayımlanmıştır.

Sempozyumun üzerinde durulması gereken önemli özelliklerinden birisi de, bildirilerin genel başlık ile uyumları ve bilim alanlarıdır. Sosyal bilimlerin hemen her alanından katılımın olduğu söylenebilir. Tarih, edebiyat, sosyoloji, din bilimi, hukuk, antropoloji, siyaset bilimi, iktisat, coğrafya, eğitim, sanat, sinema, müzik, spor vb. alanlardan bildiriler, “Türk Ulusal Kimliği”, “İslâmcı Kimlik ve Modernlik”, “Rumeli’de Türk Olmak”, “Avrupa ve Kimlik”, “Kültürel Kimlik ve İnanç”, “Kimlik Anlatıları”, “Ulus Aşırı Türklük”, “Batı’da Türk İmgesi”, “Tarihten Günümüze Siyaset ve Kimlik”, “Türkiye Cumhuriyetinde Kimlik Tasarımı”, “Mekan ve Kimlik”, “İslâm ve Kimlik”, “Türk Diyaspora Kimliği”, “Osmanlı’da Düşünce Akımları”, “Medya ve Popüler Kültüre Yansıyan Kimlik”, “Bilgi Çağında Kültür ve Kimlik”, “Kadın Yazarlarda Kimlik” gibi başlıklar altında toplanmıştır.

Bütün bu başlıklar altında genel olarak, Osmanlı’dan Türkiye Cumhuriyeti’ne tarih, kültür ve kimlik, İslâm, din ve kimlik, insan ve kimlik, Avrupa ve çağdaş durumlarda kimlik ve daha bir çok konuda kimlik ve kültür konuları işlenirken, içinde bulunulan zamanın getirdiği yeni durumlar ile ilgili bazı konularda bildirilerin olmaması dikkat çekici olmuştur. Örneğin, küreselleşme, globalleşme, serbest pazar ve piyasa ekonomisi, birey ve rekabet kültürü, savaş, barış ve hoşgörü kültürü, dünyada askerî ve coğrafi konularda yeni oluşumlar ve oluşturmalar, sanat ve spor yarışmalarında kimlik sorunları, bilişim ve internet teknolojileri ile istikbal hakkında olası öngörüler üzerinde bildirilerin yokluğu da dikkat çekici olarak görülmüştür. Burada, elbette sempozyum düzenleme kurulunun bildirileri ön elemeye tabii tuttıkları kriterler söz konusudur. Öyle görülüyor ki, daha çok ulusal bağlamda kimlik, tarih ve edebî konular ağırlıkta olmuştur. Bununla birlikte bütün sempozyum metinlerinin temel konusunun, kültürden ziyâde bütünüyle kimliğe odaklanması da ayrı bir özelliktir. Hatta sempozyum başlığından ‘kültür’ kavramının çıkarılması içeriğe hiçbir şey kaybettirmeyecek ölçüde kimlik ağırlıklı bir düzenleme olmuştur.

Sempozyuma katılımcıların paralel oturumlardan ziyâde genel oturumlara rağbet ettikleri de ayrı bir konudur. Genel oturumların 10-15’i geçmeyen dinleyici sayılarının yanında Nur Yalman, G. Lewis, Ş. Mardin, B. Güvenç, P.A. Andrews, J.M Landau ve F.Keyman, gibi hocaların dinleyicileri oldukça fazlaydı.

Elbette bir sempozyum değerlendirmesi için öncelikli ve önemli olan, biçimsel taraflarından ziyade içerik yönüdür. Bu organizasyonda ortaya konulan yeni görüşlerin neler olduğu, hangi konuların üzerinde durulduğu, tartışmaların neler üzerine yoğunlaştığı ve ortaya çıkan gelen sonuçların neler olduğu önemlidir. Bunun için “Kültür ve Kimlik” başlıklı sempozyumun geniş bir değerlendirmesi yapılabilir.

Her şeyden önce, diğer konularda olduğu gibi, kültür ve kimlik konusunda da aydınlar arasında önemli bir kavram kargaşasının ve kafa karışıklığının olduğu bütün bildirilere yansıyan bir durum ortaya çıkmıştır. Bu gerçeği açık olarak ifade edenler olduğu gibi, farkında olmayarak konunun daha da karmaşıklaşmasına sebep olanlar da vardı. Kimlik kavramının vuzuha kavuşamamasını besleyen temel neden aslında literatürün bu konuda yeterli açıklığa sahip olmamasıdır. Açış konuşmasında 'kimlik, kültür ve ulusal kimlikler' konusunu daha çok Batılı düşünürlerden hareketle tartışan Bozkurt Güvenç 'Türk Kimliği' tartışmasında seçmecilikten (eklektizm) âri olmuş görünmüyordu. Güvenç'in başlıca atıf kaynakları Zerzan, Terence, Bayart, Davison ve Eco idi. Tarihin ve bilimin batı eksenli oluşu ve Türkiye'de sosyal bilimler açısından bazı temel sorunlara yol açtığı iddiası sempozyumdaki tartışmalardan çoğuna konu oldu. Kimlik kavramının etimolojisinin Türkçe ve Batı dillerinde farklı olduğunu ileri süren T. Erdoğan'a göre, Türkçe'de kimlik kavramı, kişinin ötekinden ayrışmasını ifade etmektedir. Kimlik 'kim?' soru edatı kökünden gelir. Buna karşın, Batı dillerinde 'identity' benzeşme, aidiyet ve ayniyetle ilişkilidir. Bu tartışma Türkiye'deki kavram karışıklığına örnek olması bakımından önemlidir.

Bununla bağlantılı olarak kimliğin dil, din ve ırk ile ilişkileri de önemle ele alınan konular arasında gelmiştir. Öyle ki kimliği oluşturan temel etmenlerden birisi dindir. Batı'da yapılan kimlik tartışmalarının kültür ve din eksenli olduğuna dikkat çeken Güvenç, bir Batılı'dan şöyle bir aktarımda bulunuyor: "Biz Doğu'dan gelen her tehlikeyi Türk biliriz, Müslüman biliriz." Avusturya'da yaşayan bir araştırmacının "Avrupa'da Müslüman eşittir Türk olarak bilinir" ifadesi Avrupa'da kimlik belirleyici unsuru açık olarak göstermektedir. Bu durum biraz da Avrupalıların Doğu'ya ve Müslümanlara önyargıları olarak değerlendirilebilir. Ancak, tarihi gerçek C. Meriç'in de ifade ettiği gibi "bütün Kur'an'ları yaksak, bütün câmleri yıksak, Avrupalıların gözünde yine Osmanlıyız. Osmanlı; yâni, İslâm. Karanlık, tehlikeli bir düşman yığını." İşte bu Avrupa önyargısı tartışılırken bir dinleyiciden gelen soru şöyleydi: "Türk modernleşmesinin hız aldığı 19. yüzyılın başında toptan Hıristiyan olsaydık Avrupa bizi bu gün rahatlıkla kabul edecek miydi?" Bu suale, Harvard Üniversitesi'nden Nur Yalman'ın, "Hayır, kimlik yüzyıllarca çok farklı kaynaklardan süzülerek oluşan karmaşık bir yapıdır. Biz Hıristiyan da olsak Batılılardan farklı olurduk" diye cevap vermesi, kimliğin dinden başka mahiyetlerini de gösteriyordu. Peki ne idi bu mahiyet? Kimliğin mahiyetinde dil, din, ırk ve gelenek birliği önemli ama bunlar tek başına yeterli değil. Önemli olan bir toplumun ruh birliğidir. Ruh birliği, yaşama birliği, tarih, coğrafya ve gelecek bilincidir. Bu birliktelikler Türkiye coğrafyası üzerinde yaşayan topluluklarda zaten vardır. O halde yapılacak iş ortak ruh birliğini canlı tutmaktır. Bu da ancak eğitimle olabilir. 19. yüzyılın başlarında Japonların yaptıkları gibi.

Yalman'ın kimlik anlatısında çok geniş konulara değinmesine karşın, kimliğin ne olduğuna dair açıklamaları dar kapsamlı kaldı. İşte burada Şerif Mardin'in açıklamaları konuya farklı bir boyuttan bakılabileceğini gösterdi. Mardin, Türk aydınlarının Batı sosyal ve felsefi birikiminin ortaya çıkardığı kavramları 19. yüzyılın başında kullanmaya ve tartışmaya başladıklarındaki fikrî ortama şöyle değiniyordu: "Aydınların Batılı teori ve kavramlar karşısındaki davranışları 'tam bir fikrî bulamaç' görünümündedir. 'Kimlik ve söylemlerde katmanlar' çözümlemesinin temel sorunsalı bu noktaya işaret etmektedir." Bu coğrafyada kimliğin ne kadar kırılğan ve yumuşak bir geçmişe sahip olduğunu belirten Mardin, kimliğin bir gömlek gibi insanların üzerine giydirildiğini, ama hadisenin hiç de öyle olmadığını belirterek bu anlayışın uluslaşma sürecinin sonucu olduğunu vurguladı. (Burada Mardin'in, birkaç hafta önce tertip edilen Ermeni konferansının da taraflarca böylesi bir anlaşılma yüzünden iptal edildiğini belirtmesi ilgi çektiği kadar tepki de çekti). İlk defa 19. yüzyılda kullanılmaya başlanılan 'etni' kavramının Osmanlı'ya ithali daha farklı bir düzlemde gerçekleşti. Fransız İhtilâli'nin getirdiği temel düşüncelerden biri, 'bir ülkede yaşayan insanların bütünü o ülkenin vatandaşdır' şeklinde idi. Böylece mevcut bütün etni'ler yok sayıldı. Bu süreç Batı'da daha nizâmi işlerken Osmanlıda farklı şekilde gelişti. 19 yy.'a gelindiğinde Osmanlı'yı oluşturan etnilerden birinin etrafında yeni bir devlet kurmak kolay bir iş değildi. Öyle de oldu. Öyleyse burada üzerinde düşünülmesi gereken konu, Batı sosyal ve felsefi birikimine hakkıyla nüfuz edemeyen geç dönem Osmanlı aydınlarının zaâfiyetlerine takılmayarak, Osmanlı'yı oluşturan etniler ile devlet mekanizmasının oluşum ve işleyişini anlamaya çalışmaktır. Ş. Mardin'in bu açıklamaları kimlik kavramının oluşturulma süreci hakkında hayli öğrenilecek şeylerin olduğuna da işaret etmektedir.

Tarih ve uluslaşma ekseninde ele alınan kimlik sorununun temel anlaşılma talebi, güncel sorunlardan kaynaklanmaktadır. Sempozyumda Türkiye içindeki ulusal eksenli kimlik taleplerinin yanında daha mikro alanlardaki kimlik tartışmalarının sorunları da tartışıldı. Kürt ve Alevi kimliklerinin ne'liği ve hangi meselelerle uğraştığı sempozyumun bir çok bildirisinin arka planını oluşturmaktadır. Bununla birlikte çingenelerin, teberlerin, abdalların ve diğer etnik ve kültür topluluklarının kendi içerisindeki kimlik tasarımları ve üst kimlik sorunları da daha çok tasvirî yöntemlerle anlatılmaya çalışıldı. Türkiye'deki etnik ve dini topluluklara yönelik çalışmaların çoğunluğunun 'etik' yaklaşımla ele alınması meselelerin derûnuna nüfuz edememeyi beraberinde getirmektedir. Türkiye'deki etnik gruplar üzerine en kapsamlı araştırmaları yapan P.A. Andrews'in bildirisine bu kaygılarla başlaması ilginçti. Eşi Mügül Andrews, bir konuşmacıya "burada konar-göçerlerden, aşiretlerden vs. bahsediyorsunuz. Soruyorum size, bunları anlamak için hanginiz ve kaç gün yaylalara çıkıp, bu insanların çadırlarında yattınız, onlarla akşam yemekleri yediniz?" sorusuna salonun sükûtu, konuyla ilgili çalışmaların yöntemi hakkında ip ucu verir nitelikteydi. Bu araştırmacının, bundan 15 yıl kadar önce, alalacele

ve izinsiz bir şekilde Türkçe'ye tartışmalı biçimde çevrilen kitabı (Türkiye'de Etnik Gruplar) dolayısıyla, söyledikleri, Türkiye'deki bilim, araştırma ve vicdan-cüzdân ilişkileri hakkında çarpıcı örnekler olarak değerlendirildi. Yayınevi hiçbir sorumluluk almadan ve yazarın "yeter ki bu çeviri ile kitabı piyasaya çıkarmayın, bütün masraflarınızı çekelim" tekliflerine rağmen kitabı basmış ve dağıtmış.

Milliyet, din, ırk ve kültür ekseninde ele alınan kimlik tartışmalarında Osmanlı'nın fazla yer almaması önemli bir eksiklik olarak görülmektedir. Türk adının menşei üzerine verilen bir tebliğde Göktürkler'den Türkiye Cumhuriyeti'ne atlanması, Bilge Kağan'dan Namık Kemal'e uzanılması anlaşılması güç kronolojik hata olarak düşünülebilir. Osmanlı üst düzey bürokratlarının kimliğini sorgulayan bir tebliğ sahibi de, olayı menfaate indirdi. Ona göre, Osmanlı yöneticilerinin ideolojisi yoktu, üst kimlik olarak ulus yoktu, din de yoktu. O halde onları bir arada tutan yegâne bağ, devletin bekâsı idi. Bu bekâ idealine her bürokrat, kendisi ve cemaatı lehine gösterilecek fayda kadar bağlıydı. Bu görüşlere karşın Ş. Mardin, Osmanlı'da etnilerle devlet arası ilişkilerin nasıl dengelendiğini araştıran ciddi çalışmaların olmadığını ve bu ilişkinin henüz bilinmediğini ileri sürdü. Osmanlı aydınları açısından 19. yy'ın kimlik tartışmaları itibariyle tam bir kaos görünümünde olduğu vurgulandı. Bu kaosun ve karmaşanın temelinde, Batı kültür ve felsefesine ait kavramların ithalindeki hatalar zinciri vardır.

Türk kimliğinin 19. yy. serüvenini tartışan bildirimlerde ortaya çıkan mesele, bu dönemin anlaşılma zorluğu idi. Dönemin aydınlarının kafası karışıktı ve birçoğu neyi tartıştığının bile farkında değildi. Bu arenada Türkçü, Batıcı İslâmcı düşüncelerin bazen birbirlerine ne kadar zıt oldukları görülürken, bazen biri birleri ile olağanüstü benzerlikler gösterdikleri de vurgulananlar arasında idi. Burada üzerinde daha çok durulan doğal olarak Türkçülüğün doğuşu ve Türkiye Cumhuriyeti resmî ideolojisine etkileri idi.

Türkçülüğün ve Pantürkizm'in doğuşu ve gelişimini uzun bir tebliğle anlatan J. M. Landau'nun özellikle belirtmek istediği nokta, son yıllarda meydana gelen değişimlerdi. Balkan Savaşı sonrasında ortaya çıkan Pantürkizm'in karşısında Panislâmizm vardı. Ancak bunların temel amacı neşriyat ile halkı aydınlatmak idi. Dil bakımından bu gerçekleştirilemedi. Landau'nun bu açıklamaları Mardin'in Yusuf Akçura hakkında yaptığı değerlendirmeler ile örtüşüyor. O da, Akçura ve çevresindekilerin temel amacını neşriyat ile Türk kültür kümesini ortaya çıkarmak olarak belirtti.

Bu konuyu 1995'te (*Pan-Turkizm, From Irredentism to Cooperation*)'da genişçe ele alan Landau, Pantürkizm idealinden vazgeçildiğini ve bu idealin artık bir hayal olduğunu vurguladı. Pantürkizm'in gelişme sürecindeki faaliyetlere, N. Atsız ve N. Sançar ile Alparslan Türkeş'in ilişkilerine değinen araştırmacı, 1990'ların bir sınır teşkil ettiğine

değindi. Artık bu tarihlerden sonra, Pantürkizm ekonomik alanlara kaymıştı. Bu idealin siyasî bakımdan başarıya ulaşamamasının sebebi, Hükümetler nezdinde destek bulamamasıydı. Landou'nun görüşleri dışardan bir bakış olduğu için tartışmalıdır. Konunun Osman Turan ve İ. Kafesoğlu perspektifinden ele alınması söz konusu idealin bitip-bitmediğini, ya da bitip-bitemeyeceğini daha anlamlı kılabilir.

Pantürkizm, Pan-Turanizm ve Panislâmizm gibi akımları geride bırakan Türkiye'nin son yıllarda daha öncelikli kimlik sorunları bulunmaktadır. Sempozyumda bu konular da hararetle tartışılanlar arasında gelmekte idi. 1990'lardan bu yana önemli değişimlerden biri, kültürel kimlikler meselesi olarak görülmektedir. Post-modernist tezlerin aksinin ortaya çıkması kimlik kavramına da yeniden bakmayı gerekli kıldı. Fuat Keyman'a göre, kimliğin "*sistem dönüştürücü ve sistem oluşturu*" bir özelliği bulunmaktadır. Bu bakımdan kültürel kimlikleri anlamak hayli güçtür. Türk modernleşmesinin 1990'lar sonrası krizini anlamak için kültürel kimlikleri anlamak gereklidir. Keyman'a göre, ekonomik yaşamlar, kültürel kimliklerden ayrı gelişmez. Gelişmeler birbirini etkiler. Sosyal adalet, yoksulluk, güven vb. konularda kültürel kimlikler önemli bir etkidir.

Kültürel kimlikleri, post-modernizasyon sonrasında ortaya çıkmış, içerikleri ve sınırları belli olmayan, tarihsel olarak inşa edilmiş, tarihsel ve söylemsel mahiyete sahip, toplumsal gerçeklikler ve siyasal olgular olarak tanımlayan Keyman, bunları bastırarak anlamaya çalışmanın ve çözümler üretmenin mümkün olmadığını ifade ediyor. Çünkü kültürel kimlikler tarihî, siyasî ve ekonomik bakımdan merkezî bir öneme sahiptir. Bu önem göz ardı edilemez. Kültürel kimliklerin önemli bir yanı da, bunlar farklılıklar üzerine inşa edildiği için dinî, demokratik ve millî söylemlerin ve değerlerin kimliklere eklenebilmesidir. Bu bakımdan kültürel kimlikleri anlamaya çalışırken, topluma dikey bakan ideolojiler gibi değil, topluma yatay bakan görüşler gibi bakmak gereklidir. Kimliklere demokratikleşme talepleri ve milliyetçilik eklenebildiği için, bir ülkedeki bütün kimlikler bütünsel olarak ele alınamaz. Farklı kimlik siyasetlerini, kendi farklılıkları içinde ele almak gerekir. Buna 'çok boyutlu farklılaşma' da denilebilir. Ülkedeki kimlik sorunlarını çözmek için mikro analizler geliştirilmelidir. Her kimlik kendi içinde tartışılırsa anlaşılmağa gider. Kimlik sorunlarını kimlik ekseninde çözümlenmeye çalışmak çözümsüzlüğü getirir, çatışmaya ve ayrılmaya yol açar. Eski Yugoslavya'da olduğu gibi. Kalıcı çözüm, kimliği daha iyi anlamak, kimliğe kimlik dışı alanlarda çözüm bulmaya çalışmak, kimlik dışı ortak alan bulmaktır. Bu ortak alan da vatandaşlıktır. Vatandaşlık haklar ve yükümlülükler temelinde ele alınır/alınmalıdır. Devlet ve halk arasında ortak ele alınır. Tartışılan her kimlik anayasal kimlik ve vatandaşlık hak talepleridir. Vatandaşlık haklarının tanınmasıdır. Kimlikler arasındaki ortak noktayı bulmak gerekirse, bu nokta vatandaşlıktır. Bu açıdan kimlik ve vatandaşlık bir düşünülmalıdır.

Keyman'ın akademik bir üslup ile tartıştığı konu, Türkiye'nin son günlerdeki etnik ve kültürel sorunlarıdır. Burada bir etnik grubun talepleri yorumlanmaktadır. Kültürel kimliğin tanımlaması ile başlayan analogi, kendi içinde var olan bir şeyi yok sayma, yok olan bir şeyi de var sayma neticesini çıkarıyor. Ona göre, tarihsel ve siyâsî olarak inşa edilmiş kültürel kimliklere yönelik bastırma ve yok sayma siyasetinden dolayı bu gün kimlik talepleri gündemdedir. Bunun çözümü de söz konusu talebi anayasal bir hak olarak görmektir (kimlik dışında bir alan). Bu anayasal hakları vatandaşlık temelinde ele almak gerekir. Keyman'a yöneltilen eleştiriler, kimlik taleplerinin asla bu mahiyette olmadığı şeklide olmuştur.

Türkiye kültürler ve kimlikler bakımından bir mozaik midir? Eğer böyle ise bunun sonuçları nasıl olur? gibi konular hep gündem de olanlardandı. Burada vurgulanan nokta 'farklılıklarda birlik olmak' üzerinde odaklanıyor. Burada bir noktanın üzerinde durmakta yarar var: Her nedense bir çokları farklılıklara, değişime, karşıt görüşlere hoşgörü, itidâl ve tesâmuhla bakılması gerektiği noktasında neredeyse hemfikir. Ama farklılıkların tatbiki zamanında hiç de söylenilenlere riayetin söz konusu olmadığı ortaya çıkıyor. Dayanılmaz olan, sürekli değişime, farklılığa vurgu yapanların, icrâ makamında statükoya, tek tipçiliğe olanca güçleri ile sarılmaları. Kültür ve kimlik sempozyumu bazılarının şahsında bu savlara da sahne oldu. Son dönem Türkiye kimliğinin aşırı dinîleşmesinin rejim ve devlet adına tehlikeli boyutlara ulaştığını belirten Himmət Umunç'a karşılık Nur Yalman, bunun asla korkulacak bir şey olmadığını belirtti. Ona göre Türkiye üç tarz-ı siyasetten birine mahkum edilemezdi ve her üç siyaset de Türkiye için gerekliydi.

Son dönem Türkiye toplumunu farklı açılardan ele alan kimlik incelemelerinde, dinîleşme, modernleşme ve liberalleşme arasındaki ilişkiler de tartışıldı. Buna göre, 90'lı yıllardan sonra hayatın farklı alanlarındaki dinîleşme bir anlamda modernleşme ile barışık bir çizgi takip etmiştir ve modernliğin nimetlerinden faydalanmak istemektedir. Bu aşamada özellikle kadın, tüketim alışkanlıkları ve toplum dönüşümüne katkısı bakımından bir araç olarak kullanılmaktadır. Din ve kimlik ilişkisinin Türkiye'deki görünümüyle Avrupa'daki görünümünün farklılığına ve kimlik sahibi olma ve kimlikleştirme uygulamalarındaki değişikliğe değinen N. Subaşı, İslâm'ın Avrupa'da yaşayan Türkler için sığınacak güvenli bir alan olduğunu vurguladı. Ona göre, Avrupa'da yaşayan Türkler, değişime son derece kapalıdır. Değişimi zorlayan bir durumla karşılaştıklarında hızla dine, geleneklere ve ulusal değerlere sarılmaktadır.

Doksanlı yıllarda başlayan hızlı değişim siyasette daha belirgin olarak görülmektedir. Bunu farklı noktalardan inceleyen katılımcılar, Hükümetlerin Avrupa Birliği'ne uyum programlarındaki kimlikleri deşifre ederlerken, ulusalcı tarafların ön planda tutulduğuna vurgu yaptılar. Bu irdelemeler bazılarında, ulus devletlerin kaybolmayacağı yorumunu da

yaptırdı. Bu konuyla ilişkili olarak tartışılan bir nokta da Avrupa ve AB kimliği idi. Avrupa kimliğinin rengi din ve kùltür ağırlıklı olmasına karşın, AB'nin kimliğini serbest pazar, ekonomi ve rekabet kùltürü oluşturmaktadır. Bùtùn bunlarla birlikte Raymond Detrez, AB'nin kimliğini, gönüllùlùk esasına dayalı bir ortaklık olarak görmektedir. Ona göre Avrupa kimliği üzerine gidildiğinde, altından Avrupa değerlerinden bařa bir şey çıkmayacaktır.

Sempozyumun geneline bakıldığında tartışılan kùltür değil, kimlik idi. Kimliğin kùltür ile ilişkisi, anlaşılmazlığı ve Avrupa değerlerinin ithalinde ortaya çıkan sorunlar bu tartışmaları yaratmıştı. Görùldüđü gibi geçmişin iyi bir şekilde anlaşılmaması çağdaş değerlerin ve sorunların da anlaşılmamasına ve bunlar üzerine çözümlerin üretilememesine sebep olmaktadır.

*Öğretim Görevlisi

Fırat Üniversitesi Eğitim Fakùltesi

HABERLER...

“Tehlike Altındaki Gezegen”

16-18 Kasım 2005 günlerinde İstanbul’un Anadolu yakasındaki Doğuş Üniversitesi’nde, “The Endangered Planet in Literature (Edebiyatta Tehlike Altındaki Gezegen)” başlıklı bir sempozyum düzenlenmiştir. Hindistan’daki “The World Association for Studies in Literatures in English (İngiliz Dilindeki Edebiyatlar Araştırmaları Dünya Derneği)” ile Doğuş Üniversitesi’nin İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünün ortaklaşa düzenledikleri sempozyumun açılış konuşmasını Columbia Üniversitesi öğretim üyelerinden Gayatri Chakravorty Spivak yapmıştır.

Gayatri Chakravorty Spivak
açılış konuşmasını yaparken

KAD Danışma Kurulu üyesi
Himmet Umunç sempozyumda

Osmanlı Bankası Müzesi’nde Yeni Bir Sergi: İstanbul’da Ölüm

Bugünü anlamak için geçmişi incelemeyi misyon edinen Osmanlı Bankası Müzesi, bu kez insan yaşamında “doğum” kadar önemli bir yer tutan “ölüm” olgusunu irdeliyor.

“İstanbul’da Ölüm” başlıklı sergide, Osmanlı-İslâm kültüründeki ölüm ve ritüeller, belge, minyatür, gravür, dönem fotoğrafları, mezar taşları ve çeşitli objelerle anlatılıyor. Karaköy’deki Osmanlı Bankası’nda açılan sergi 31 Mart 2006 tarihine kadar ziyaret edilebilir.

MESA 2005 Akademik Özgürlük Ödülü Fatma Müge Göcek’in

Ortadoğu Araştırmaları Derneği’nin (Middle East Studies Association-MESA) 2001 yılından bu yana Ortadoğu ve Kuzey Afrika’da akademik bağımsızlık ve özgürlük yolunda çalışmalar yapan akademisyenlere verdiği Akademik Özgürlük Ödülü’nün 2005 yılındaki sahibi Michigan Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Fatma Müge Göcek oldu. Eylül 2005’te “Ermeni Konferansı”nın İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde düzenlenmesi ile 1915 olaylarını sosyal bilimlerin verileri ışığında araştırılması amacıyla Ermeni, Amerikalı ve Türk bilim insanlarının bir araya gelmesinde gösterdiği katkı Göcek’in ödüle ulaşmasını sağladı.

“Gentile Bellini ve Doğu” Sergisi Boston’da

Rönesans Venedik’inin ünlü ressamı Gentile Bellini’nin tüm eserleri ilk defa bir müzede sergileniyor. Amerika Birleşik Devletleri’nin Boston kentindeki Isabella Stewart Gardner Müzesi’nde 14 Aralık 2005 günü açılan “Gentile Bellini ve Doğu” isimli sergi 26 Mart 2006 tarihine kadar açık kalacak. Bellini, 1479’da Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul’a

getirilerek dönemin İstanbul'unun ve saray hayatını resmetmişti. Müzede sergilenen resimler arasında Fatih Sultan Mehmet'in ünlü portresi de bulunuyor.

TÜBA Şeref Üyesi Halil İnalçık'a, Cumhurbaşkanlığı Büyük Ödülü verildi

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Şeref Üyesi Halil İnalçık'a, Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü verildi. Halil İnalçık'a ödülü, 11 Kasım 2005'te, Çankaya Köşkü'nde düzenlenen bir törenle takdim edildi.

BİLDİRİ ÇAĞRILARI...

Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu

17-18 Kasım 2006

Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir

1981 yılından başlayarak, ilk dördü Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü, beşinci, altıncı, yedinci ve sekizincisiyse aynı bölüm ve Kültür Bakanlığı işbirliği ile düzenlenen El Sanatları Sempozyumları'nın dokuzuncusu "Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu" adıyla 16-18 Kasım 2006 tarihlerinde İzmir'de düzenlenecektir. Farklı kültürlerin süre gelen geleneksel sanatlarına ait özgün araştırma, karşılaştırma ve değerlendirmelerle günümüzde üretimi devam etmeyenlerin korunmasına yönelik bildirilerin yer alacağı sempozyuma katılım için son tarih 1 Mart 2006 olarak belirlenmiştir. Ayrıntılı bilgi ve başvuru formu için:

Nuray Yılmaz

Sempozyum Sekreterliği

E-posta: nuray.yilmaz@deu.edu.tr

İkinci Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi

19-20 Ekim 2006

ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Felsefe Bölümü tarafından düzenlenen "İkinci Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi"ne bildiri özeti göndermek için son tarih 31 Mart 2006 olarak belirtilmiştir. Ayrıntılı bilgi için:

Barış Parkan

E-posta: etik@metu.edu.tr

Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu

6-8 Eylül 2006

Pamukkale Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi, Denizli

Pamukkale niversitesi tarafından, Denizli'nin Türkler tarafından fethinin 800. yılı anısına "Uluslararası Denizli ve evresi Sempozyumu" düzenlenecektir. Sempozyumla, hem Denizli ve çevresi hakkında yapılan ve yapılması düşünülen bilimsel çalışmaların tanıtım ve teşviki, hem de bu alandaki mevcut eksikliğin giderilmesi amaçlanmaktadır. Sempozyuma bildiri ile katılmak isteyenlerin hazırlayacakları bildiri özetlerini en geç 15 şubat 2006 tarihine kadar aşağıda verilen internet adresine göndermeleri gerekmektedir.

<http://denizlisempozyum.pamukkale.edu.tr>

E-posta: denizlisempozyum@pamukkale.edu.tr

Vefa Sempozyumu

4-5 Kasım 2006

Bilim ve Sanat Vakfı, İstanbul

Bilim ve Sanat Vakfı Türkiye Araştırmaları Merkezi hem Vefa semtinin önemine, hem de var olan sorunlarına dikkat çekmek ve semtin geleceği ile ilgili önerilerde bulunmak üzere ulusal bir sempozyum düzenleyecektir. Sempozyum; siyasi, iktisadi, sosyo-kültürel ve mimari konular başta olmak üzere Vefa semti ile ilgili her türlü konuya ilişkin tebliğlere açıktır. Son başvuru tarihi 17 şubat 2006 olan sempozyum hakkında ayrıntılı bilgi için:

N. Bilge zel

E-posta: tam@bisav.org veya vefasemti@gmail.com

<http://www.bisav.org.tr>

Kuzey Amerika Gizli İnançlar Sempozyumu

8-11 Haziran 2006

Kaliforniya Üniversitesi, Davis,

Kaliforniya, A.B.D.

Gizli İnançlar Derneği, Batı'nın gizli inançları, sanat ve hayal gibi konularda yapılan çalışmalara açık olan bir "Kuzey Amerika Gizli İnançlar Sempozyumu" düzenleyecektir. Konuyla ilgili farklı disiplinlerde uzmanlaşmış araştırmacılar aşağıdaki adrese bildiri özetlerini yollayabilirler:

E-posta: ASEconf2006@yahoo.com

Orta Avrasya Araştırmaları Grubu tarafından düzenlenen sempozyum

28 Eylül-1 Ekim 2006
Michigan Üniversitesi, Ann Arbor
Michigan, ABD

Orta Avrasya Araştırmaları Grubu'nun (Central Eurasian Studies Society-CESS) her yıl düzenlediği sempozyumların yedincisi 28 Eylül-1 Ekim 2006 tarihleri arasında Michigan Üniversitesi'nde yapılacaktır. Üniversitenin Rusya ve Doğu Avrupa Araştırma Merkezi, Ortadoğu ve Kuzey Afrika Araştırma Merkezi ve Yakındoğu Çalışmaları Bölümü tarafından desteklenen sempozyum hakkında ayrıntılı bilgi için

Laura Adams
E-posta: lladams2@earthlink.net
<http://www.umich.edu/~iinet/crees/events/CESS2006.htm>

KIBATEK Gezi Edebiyatı Sempozyumu

26 - 29 Mart 2006,
Nevşehir

Kıbrıs Balkanlar Avrasya Türk Edebiyatları Kurumu (KIBATEK), Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı ile birlikte, iki yılda bir düzenlemekte olduğu ve Türk edebiyatında bir türün konu edildiği sempozyumlardan üçüncüsünü 26-29 Mart 2006 tarihlerinde "Gezi Edebiyatı" başlığıyla düzenlemektedir. Bildiriyle başvuru için son tarihin 5 Şubat 2006 olduğu sempozyum hakkında ayrıntılı bilgi için:

E-posta: kibatekturkiye@mynet.com

Erciyes Üniversitesi Uluslararası Sosyal Araştırmalar Sempozyumu: "Osmanlı Toplumunda Birlikte Yaşama Sanatı: Türk-Ermeni İlişkileri"

20-22 Nisan 2006
Erciyes Üniversitesi, Kayseri

Erciyes Üniversitesi tarafından 20-22 Nisan 2006 tarihlerinde “Osmanlı Toplumunda Birlikte Yaşama Sanatı: Türk-Ermeni İlişkileri” başlıklı bir sempozyum düzenlenecektir. Sempozyumda Osmanlı İmparatorluğu’nda Türk-Ermeni ilişkilerinin sosyal, siyasî, idari ve ekonomik yönlerinin tartışılması amaçlanmaktadır. Bildiri göndermek için son tarihin 31 Ocak 2006 olarak belirlendiği sempozyum hakkında ayrıntılı bilgi için:

Metin Hülagu

E-posta: hulagu@erciyes.edu.tr

<http://fef.erciyes.edu.tr/sempozyum/>

“Bağlamlar, Alanlar, Pozisyonlar: Kültürel Araştırmaları Yerleştirme” başlıklı lisansüstü öğrenciler sempozyumu

25-26 Mayıs 2006

Doğu Londra Üniversitesi,

Londra, İngiltere

Doğu Londra Üniversitesi tarafından, kültür olgusunu beşeri bilimler ve sosyal bilimler öğrencilerinin hangi bağlamda incelediklerini keşfetmek amacıyla bir sempozyum düzenlenecektir. Yeni bulgular ortaya koyan veya yönetsel ve kuramsal yaklaşımları inceleyen çalışmalarınızın özetlerini 28 Şubat 2006 tarihine kadar aşağıdaki adreslere iletebilir ve bu adreslerden bilgi alabilirsiniz:

Karen Cross / Rebecca Bramall

E-posta: conference2006@uel.ac.uk

<http://www.uel.ac.uk/ssmcs/research/cfp/index.htm>

“I. Uluslararası Kocaeli ve Çevresi Kültür Sempozyumu”

20-22 Nisan 2006

Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli

Kocaeli Valiliği, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Kocaeli Üniversitesi tarafından düzenlenen sempozyuma katılım hakkında bilgi edinmek ve bildiri özeti göndermek için:

<http://www.kou.edu.tr/genel/cevkul/cevkul.htm>

MAKALE AğRILARI...

disClosure Dergisi “Duygular” zel sayısı

Kentucky niversitesi tarafından yayımlanan *disClosure*’un “Duygular” zel sayısına, sevgi, nefret, acı, yalnızlık, kızgınlık, korku, utanç ve sevinç gibi farklı duyguları inceleyen çalışmalarınızı 14 şubat 2006 tarihine kadar iletebilirsiniz. Ayrıntılı bilgi için:

<http://www.uky.edu/AS/SocTheo/DisClosure/disclose.htm>

“Boğaziçi Sanat Projesi” dergisi

Türk ve Amerikalı sanatçıları bir araya getirmeyi amaçlayan ve sanal ortamda üç ayda bir yayımlanan *Boğaziçi Sanat Projesi* (Bosphorus Art Project Quarterly) dergisi görsel sanatlar, edebiyat, sinema, tiyatro, estetik, kültür konuları üzerine yazılmış makaleleriniz bekliyor. Son sayısının konu başlığı “oyuncaklar” olan dergi hakkında ayrıntılı bilgi için:

Zeynep Kılıç
Arizona Devlet Üniversitesi
E-posta: zeyno@asu.edu

<http://bosphorusartproject.org>
E-posta: bapquarterly@bosphorusartproject.org

İletişim, Kültür ve Teknoloji Dergisi

Georgetown niversitesi bünyesinde yayımlanan *İletişim, Kültür ve Teknoloji* (Gnovis-Communication, Culture, and Technology) insani bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin siyaset, ekonomi, kültür gibi konular hakkındaki disiplinlerarası yazılarını bekliyor. Ayrıntılı bilgi için:

<http://gnovis.georgetown.edu>

AÇIK POZİSYONLAR...

Bilgi Üniversitesi Tarih Bölümü okutman alımı duyurusu

Bilgi Üniversitesi Tarih Bölümü tarafından şubat-Ağustos 2006 tarihleri arasında okutman alınacaktır. Başvuracak adayların bir yüksek lisans veya doktora programına kayıtlı olması istenmektedir. İlgilenenlerin zgemiş ve kısa bir niyet mektubuyla Tarih Bölüm Başkanı Mete Tunçay'a başvurmaları gerekmektedir.

E-posta: tuncay@bilgi.edu.tr

BURLAR VE ÖDÜLLER...

İsveç Enstitüsü Bursları

İstanbul'daki İsveç Başkonsolosluğu bünyesindeki İsveç Enstitüsü tarafından 2006-2007 akademik yılı için "İsveç'te Avrupa alışmaları için İsveç-Türk Bursları" (Swedish-Turkish Scholarship for European Studies) verilecektir. Belirtilen burslar ile ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru formu için:

http://www.sweden.se/templates/cs/Article___10014.aspx

Pakistan Hkmet Bursları

2006-2007 Öğretim döneminde Pakistan tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına burslar verilecektir. Son başvuru tarihi 14 şubat 2006 olan burslar hakkında ayrıntılı bilgi için:

<http://disis.meb.gov.tr>

Macaristan Hkmet Bursları

2006-2007 Öğretim döneminde Macaristan Hkmeti tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına burslar verilecektir. Son başvuru tarihi 2 şubat 2006 olan burslar hakkında ayrıntılı bilgi için:

E-posta: info@scholarship.hu

<http://www.scholarship.hu>

Yunanistan Hkmet Bursları

2006-2007 Öğretim döneminde Yunanistan tarafından Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına burslar verilecektir. Burslarla ilgili ayrıntılı bilgi için:

<http://www.iky.gr>

Slovenya Hkmeti Bursları

Slovenya'da 2006-2007 akademik yılında ikili işbirliği anlaşmaları çerçevesinde, sekiz adet burs verilmesi öngörülmektedir. Başvuruların 30 Nisan 2006 tarihine kadar doğrudan burslardan sorumlu kurum Slovenya Cumhuriyeti Dolaşım ve Avrupa Programları'na (Center of the Republic of Slovenia for Mobility and European Programmes-CMEPIUS) iletilmesi gerekmektedir. Söz konusu burslar ile ilgili ayrıntılı bilgi ve başvuru formları için:

<http://www.cmepius.si>

<http://www.mvzt.gov.si>

Türk Araştırmaları Enstitüsü 2006-2007 burs programı

Türk Araştırmaları Enstitüsü tarafından Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı olan veya bu ülkede sürekli oturma izni bulunan araştırmacılara Türkiye ve Türk dünyası üzerine yapacakları çalışmalara çeşitli destekler sunmaktadır. Son başvuru tarihi 10 Mart 2006 olan burslar hakkında bilgi almak için:

<http://www.turkishstudies.org>

E-posta: dcc@turkishstudies.org

Türkiye’de Amerikan Bilimsel Araştırmalar Enstitüsü Hanfmann Bursları

Türkiye’de Amerikan Bilimsel Araştırmalar Enstitüsü (ARIT), Türk-Amerikan İلمي Araştırmalar Derneği ile birlikte, Ilse Böhlund Hanfmann ve George Maxim Anossov Hanfmann adları altında 2006 yılında iki burs verecektir. Bu bursların amacı, arkeoloji ve arkeoloji ile ilgili alanlarda Türkiye üniversitelerinde lisansüstü tez çalışması yapmakta olan ya da doktorasını bitirmiş olup Türkiye üniversitelerinde öğretim yapan genç Türk vatandaşlarına yurtdışındaki (Kuzey Amerika ya da diğer bir ülke) bir üniversite veya araştırma kurumunda üç aydan bir akademik yıla kadar araştırma yapma imkanı sağlamaktır. Son başvuru tarihi 22 Şubat 2006 olan burslar hakkında ayrıntılı bilgi ve başvuru koşulları için:

<http://ccat.sas.upenn.edu/ARIT/index.html>

YAZ OKULLARI

Second International Summer School
(ISS) 2006

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi İkinci Uluslararası Yaz Okulu

13-31 Temmuz 2006

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi,
Bişkek, Kırgızistan

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi'nin bu yıl ikincisini düzenlediği uluslararası yaz okulu genelde Türki devletler, özeldeyse Kırgızistan tarihi ve kültürüne ilgi duyan öğrenci, akademisyen ve araştırmacıların katılımlarını bekliyor. Orta Asya'daki ilk ve tek yaz okulu olan Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Uluslararası Yaz Okulu'na katılmak için son başvuru tarihi 1 Mayıs 2006 olarak ilan edilmiştir. Ayrıntılı bilgi için:

www.summerschool.manas.kg

E-posta: summerschool@manas.kg

Saint Louis Üniversitesi ve Sabancı Üniversitesi Yaz Okulu

16 Haziran-9 Temmuz 2006

Sabancı Üniversitesi, İstanbul

Saint Louis Üniversitesi ile Sabancı Üniversitesi "Ortadoğu Tarihi: Doğu ve Batı Arasında Bir Köprü Olarak Osmanlı İmparatorluğu" başlıklı bir yaz okulu düzenlemektedir.

Osmanlı İmparatorluğu ve İslâm tarihi ile ilgilenen lisans ve lisansüstü öğrencilerine yönelik yaz okulunun son başvuru tarihi 20 Mayıs 2006 olarak belirlenmiştir. Ayrıntılı bilgi, ders ücretleri, burslar ve başvuru formları için:

Hayrettin Yücesoy,
Saint Louis Üniversitesi Tarih Bölümü
E-posta: yucesoyh@slu.edu
http://www.slu.edu/centers/study_abroad/turkey.html

Orta Avrupa Üniversitesi Yaz Okulu

Temmuz 2006
Budapeşte, Macaristan

Orta Avrupa Üniversitesi, sosyal ve insani bilimler öğrencilerine, genç araştırmacılara ve akademisyenlere yönelik yaz okulları düzenleyecektir. Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de düzenlenecek yaz okullarına son başvuru tarihi 14 Şubat 2006 olarak ilan edilmiştir. Ayrıntılı bilgi için:

E-posta: summeru@ceu.hu
<http://www.ceu.hu/sun>

YENİ YAYINLAR...

Adetler İnançlar ve Türklerin Soy Kütüğü Meselesi

Kadir İbrahimoglu Kadirzade
Ankara: Akçağ Yayınları, 2005

Yorum: Ruhi Ersoy*

Azerbaycan Nahçıvan Bilimler Akademisi'nin başkan yardımcılığını yürüten Hacı Kadir İbrahimoglu Kadirzade tarafından hazırlanan bu çalışma, Türkiye Türkçesi'ne Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Ahmet Doğan tarafından aktarılmıştır.

Yazar, çalışmasında saha malzemelerini –esas olarak- Nahçıvan Muhtar Cumhuriyeti arazisinde ve Kara Kilse ile Dereleyez bölgesinden toplamıştır. “İnsan hayatının iki merhalesi olan –olum ve ölümlerle- ilgili adetler ve inanmaların mukayeseli araştırılmasına çalıştığını” ifade eden yazar, elde ettiği araştırma sonuçlarını; Azerbaycan-Nahçıvan Türk halklarının diğer Türk halklarıyla olan menşei birlikteliklerini ispatlamak için kullanmış ve çok çarpıcı sonuçlar ortaya koymuştur. Ayrıca, bu coğrafyada ilk araştırmaları yapan Batılı müelliflerin, elde ettikleri sonuçları; Hint-Ari adet ve inançlarına bağlamalarına eleştiri getirmiş ve bunun aksini ispata çalışmıştır.

Eser, “önsöz” dışında üç bölümden meydana gelmektedir. Ayrıca, Ahmet Doğan tarafından eserin sonuna –daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla- bir de sözlük eklenmiştir.

Birinci bölümde, “Çocukların Doğumu ve Terbiyesi ile İlgili Adetler, İnançlar ve Etnogenetik Alakalar” başlığı altında; ilgili konular ayrıntılı olarak incelenmiştir. “Halk arasında çocuğu olmayan kadına ‘sonsuz’ o aileye de ‘sonsuz aile’ denmektedir. Neslin devamını sağlayan çocuktur, çocuğu olmayan ailenin nesli sonlanacaktır. Sonsuz kadınların uğursuzluk getireceklerine inanılır. Çocuk oyunlarının tüm Türk dilli halklarda aynılık arz etmesi dikkat çekici bir özelliktir”.

İkinci bölüm, “Defin ve Yasla İlgili Adetler, İnançlar ve Etnogenetik Alakalar” başlığını taşımaktadır. Bir toplumun soy-kimlik araştırmasını yaparken, definle ilgili inanç ve adetlerin incelenmesi araştırmada önemli rol oynar. Bu inanç ve adetler çok eski dönemlerden beri muhafaza edildiklerinden ‘erken dönem’ izlerini taşırlar. Yazar bu noktadan hareketle, inceleme ve mukayeselerinde ayrıntılı olarak bu konuya eğilmiştir: “Ölen kişinin şişmemesi için göğsünün üzerine ayna ve merhumu kötü ruhlardan

korumak için çelikten yapılmış kesici alet konulmaktaydı. Bu uygulama açık bir şekilde İslâm öncesi Türk inançlarıyla ilgilidir”.

Üçüncü bölümde, “Bazı Hayvanlarla İlgili İnançlar ve Etnogenetik Alakalar” başlığı altında; atla ilgili tasavvurlar, ayı inancı ve dokunulmaz kuşlar ele alınmıştır. Yazar, bu hayvanlarla ilgili inanışları, umumi Türk edebi mahsullerinden de faydalanarak açıklamıştır. Varyantları bulunsa da Türk halklarındaki tüm ayı efsanelerinde, ayının, önceden insan olduğu, sonradan cezalandırılıp ayıya çevrildiği inancı dikkat çekicidir.

Yazar, çalışmasında, Nahçıvan-Azerbaycan sahasında derlediği inanış ve adetlerle; özellikle erken dönem Türk inançlarıyla bağların hala güçlü olduğu Sibiryaya ve Altay Türklerinin inanış ve adetlerini, diğer Türk halklarınıninkilerle birlikte ele almıştır. Çalışmada netice itibarıyla bölge halklarıyla, diğer Türk halklarının soy-kimlik birliği ispat edilmiştir.

* Öğretim Üyesi

Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı

E-posta: ersoyruhi@yahoo.com

Baykan Sezer'in sosyoloji kitabı Rusça'da

Türk düşünce tarihinde önemli bir yeri olan Baykan Sezer'in *Türk Sosyolojisi'nin Temel Sorunları* adlı kitabı Rusça'ya tercüme edildi ve Kazakistan Süleyman Demirel Üniversitesi yayınlarından çıktı. Farklı bir sosyoloji anlayışına sahip olan Baykan Sezer'in kitabında yer alan görüşleri günümüz dünya sorunlarıyla ilgili küresel çapta etkili olabilecek özellikler gösteriyor.

Batı sosyolojisini ve düşüncesini son derece yakından takip eden bir düşünür olarak Sezer'in yaklaşımı Batı sosyoloji bilgilerini tanımaya ve onlardan yararlanmaya fakat ciddi bir eleştiri süzgecinden geçirmeye dayalı. Sezer, bu kitapta öncelikle bu bilgilerin

retildiği tarihî ve toplumsal koşulları sorgulayarak değerlendirme ve bunları eleştirme çabasına giriyor.

Baykan Sezer'in ilk çalışmasından itibaren bütün çalışmalarında ne çıkan bu özellik genelde Doğu toplumlarının, özelde ise Türk toplumunun yapısı, kimlik ve kişiliği, tarihsel gelişme aşamalarının Batı toplumlarıyla aynı özellikleri göstermemesi. Dolayısıyla Türkiye'de sosyolojiye düşen görev, öncelikle kendi toplumsal yapısını araştırmak, Türk toplumunun tarihî gelişme aşamaları üzerinde durmak.

Bundan başka, Altay Devlet Üniversitesi Sosyoloji Tarihi Bölümü ğretim görevlisi Tamara Semilet'tin kitabın önsözünde belirttiği gibi, Sezer'in Rusça'ya çevrilen bu kitabı dünya sosyolojisini tamamlaması ve Avrasya sosyolojisi hakkında daha fazla bilgi vermesiyle de Rus sosyologlar için büyük öneme sahip. Kitabın tercümesi bir grup Azeri sosyolog tarafından yapıldı.

Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi

İlhan Genç

Yorum: İlyas Yazar*

Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi adlı eser ile İlhan Genç, Türk dili ve edebiyatı ğretiminde neyin öğretileceği tartışmalarına kendi penceresinden bakarken sanatla edebiyatın iz düşümlerini de yansıtmaktadır. Edebiyat ğretimine katkı sağlayarak "okuma, anlama ve yorumlama" faaliyetlerine, Türk edebiyatının başlangıcından itibaren ışık tutmaya çalışan bu eser, 16. yüzyıla kadarki dönemin teorik verilerini örneklendirerek okuyucuyla buluşturmaktadır.

Altı bölümden oluşan eserin sonuna sözlük ve bibliyografya da eklenmiştir. Eserin nsz kısmında Genç, genel çerçevede Türkçe ve edebiyat öğretiminin, özel anlamda ise Türk dili ve edebiyatı öğretiminin temel unsurunun "ğretmen" olduğunu vurgulayarak, öğretmenlerin edebiyat zevkini ve edebi hazzı sağlayacak donanımlara sahip olmalarının

önemine işaret etmektedir. Edebiyat öğreticilerinin ve ilgililerin, her edebî eserin önceki dönemlerin mirası olduğu ilkesinden hareketle, Türk dilinin inceliklerini, gücünü ve güzelliklerini sanat boyutunda yansıtan Türk edebiyatına hâkim olmalarının güçlüğü ve heyecanını birlikte duymalarının önemine işaret etmektedir.

Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi giriş kısmını oluşturan birinci bölümde yazar, edebiyatın tanımı, menşei, edebiyat, dil ve kültür ilişkisi, edebiyat bilimi, bu bilimin kullandığı başlıca yöntemler ve edebiyat bilimi ile edebiyat tarihi arasındaki ilişkiler üzerinde durmaktadır.

İkinci bölümde, “Türk Edebiyatı Tarihi” başlığı altında Türk edebiyatının tarihi ve gelişme süreci incelenmiştir. Bu kapsamda klasik Türk edebiyatı tasnifine yer veren Genç, Türk edebiyatını, “İslâmiyet Öncesi Türk Edebiyatı”, “İslâmiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı” ve “Batı Etkisinde Türk Edebiyatı” şeklinde başlıklara ayırmıştır. “İslâmiyet Öncesi Türk Edebiyatı”nın değerlendirildiği ikinci bölümde öncelikle “Siyasî ve Sosyal Görünüm” başlığı altında Türk devletleri ve toplulukları ile sosyal ve kültürel hayata ilişkin görüşler yer almaktadır. Bu dönemin edebî çerçevesi çizilirken öncelikle sözlü edebiyat ve bu edebiyatın kaynakları değerlendirilmiş, sözlü edebiyat ürünleri (sagu, sav, koşuk, destan) dönemin metin örnekleriyle pekiştirilmiştir. Sözlü edebiyat geleneğinden sonra yazılı edebiyata da yer veren eser, Göktürk ve Uygur dönemi seçme metinleriyle desteklenmiştir.

Üçüncü bölümde, “İslâmiyet Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı”na giriş yapılmakta ve öncelikle İslâm’ın genel ilkeleri, bilim ve sanat alanları, dönemin İslâmî edebiyatları arasında sayılan Arap ve İran edebiyatları ana hatlarıyla değerlendirilmektedir. Aynı bölümde 10. ve 11. yüzyıl Türk edebiyatı da ele alınmış ve bu çerçevede, siyasî ve sosyal görünüm, Türklerin İslâmla olan ilişkileri üzerinde durulmuştur. Edebî dillerin oluşumu ve tarihî gelişimi ile sahalara göre Türk edebiyatının teşekkülü de yine bu bölümde değerlendirilmektedir. Söz konusu yüzyıllar içinde gelişen “Karahanlı, Gazneli, Selçuklu ve Harezm sahası Türk Edebiyatı Siyasî ve Sosyal Görünüm” ve “Edebî Görünüm” başlıkları altında sistematik olarak ele alınmış ve dönemin edebî eserlerinden seçilen örneklerle pekiştirilmiştir. Selçuklular sahası Türk edebiyatı değerlendirilirken edebî görünümdeki değişim ve hareketliliğe de değinilerek divân edebiyatı, tekke-tasavvuf edebiyatı ve halk edebiyatı ayırımına dikkat çekilmiştir. Bu çerçevede klasik edebiyatın dinamizmini sağlayan tasavvuf konusuna da edebiyat penceresinden detaylı bir bakış açısıyla yer verildiği görülmektedir.

Dördüncü bölümde, “13. Yüzyıl Türk Edebiyatı” incelenmektedir. “Orta Asya Sahası”, “Azerbaycan Sahası” ve “Anadolu Sahası Türk Edebiyatı” değerlendirmelerinde

sahalardaki siyasî görünüm, sosyal ve kültürel yaşama ilişkin tespit ve değerlendirmeler yer almaktadır. Edebî hayatı hazırlayan ve etkileyen sebepler ve gelişmeler ile sahaların edebi görünümünün yansıtıldığı bu bölümde, özellikle Anadolu Sahası'nın edebî verimliliğine Hacı Bektaş-ı Velî, Mevlânâ, Ahmed Fakih, Sultan Veled, Şeyyad Hamza, Yunus Emre, Hoca Dehhani ve Nasreddin Hoca gibi isimler ve bu isimlere ait eserlerden seçilen metinlerle dikkat çekilmiştir.

Beşinci bölümde, “14. Yüzyıl Türk Edebiyatı” ile ilgili gelişmeler değerlendirilmektedir. Bu çerçevede yine “Orta Asya Sahasında Harezm”, “Altınordu”, “Çağatay” ve “Timur” sahalarındaki Türk edebiyatı ile ilgili gelişmeler, siyasî ve sosyal görünüm, edebî görünüm başlıkları altında mütalâa edilmekte; “Azerbaycan” ve “Anadolu” sahaları da ayrı başlıklar altında aynı yöntemle değerlendirilmektedir. Azerbaycan sahasında Kadı Burhaneddin ve Seyyid Nesîmi ile Anadolu sahasında Gülşehrî, Âşık Paşa, Hoca Mes'ud, Şeyhoğlu, Elvan Çelebi, Ahmedî, Said Emre, Kaygusuz Abdal gibi isimlerden verilen örneklerle yüzyılın edebî zenginliğine dikkat çekilmektedir.

Eserin son bölümünde ise “15. Yüzyıl Türk Edebiyatı” değerlendirilmektedir. Orta Asya, Azerbaycan ve Anadolu sahalarındaki edebî gelişmeler, bu gelişmeleri hazırlayan unsurlar ve etkiler, “Edebî Görünüm” başlığı altında okuyucuya sunulmaktadır. Bu yüzyılda da Orta Asya sahasında Ali Şir Nevâî, Hüseyin Baykara, Atâyî; Azerbaycan sahasında Habîbî ve Hamîdî gibi isimlerin zikredilmesinin yanında Anadolu sahasındaki çeşitlilik de dikkat çekmektedir. Eserde bu çeşitliliğin dîvân edebiyatı, tekke ve tasavvuf edebiyatı ve halk edebiyatıyla ilgili olarak yapılan değerlendirmelere yansıtılırken diğer taraftan da bu yüzyıldaki edebi ürünlerden seçilen örnek metinlerle pekiştirildiği görülmektedir.

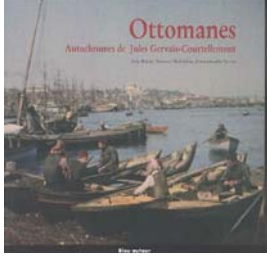
Kitapta yer alan edebî metin örneklerinin okuyucu tarafından anlaşılmasına katkı sağlamak için eserin sonuna eklenen sözlük ve Türk Edebiyatı Tarihi ile ilgili detaylı bibliyografya okura kolaylık sağlamaktadır. Bununla birlikte *Örneklerle Eski Türk Edebiyatı Tarihi* adlı eseriyle İlhan Genç, ayrıca her bölüm için “İleri Okumalar ve Bu Bölüm İçin Kaynakça” başlığı altında, meraklısı için ayrıntılı bir konu bibliyografyası sunmakta; dönemler, olaylar ve şahıslarla ilgili seçilen resim, gravür ve mizanpajdaki özgün yansımalarla görsel olarak da yeni bir yorum getirmektedir.

Sonuç olarak, yöntem, üslûp ve sunum farklılıklarıyla, Türk edebiyatı tarihi ve kültürü için önemli bir kazanım olan bu eserden dolayı İlhan Genç'i kutluyorum.

*Araştırma Görevlisi

DEÜ Buca Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

E-posta: i.yazar@deu.edu.tr

Ottomanes (Osmanlılar)

Enis Batur, Timur Muhiddine ve Emmanuelle Devos

Jules Gervais-Courtellemont (fotoğraflar)

Paris: Bleu Autour, Ekim 2005

Fransa'da Bleu Autour Yayınları tarafından çıkarılan *Osmanlılar* kitabı Jules Gervais-Courtellemont'ın fotoğraflarından oluşuyor. Courtellemont, 1907 ve 1908 yıllarında, Osmanlı İmparatorluğu topraklarında yaptığı gezileri fotoğraflamış. İşin ilginç, bu fotoğrafların o zaman için çok yeni bir teknik olan renkli baskı yöntemiyle çekilmiş olması.

Böylece, Trakya'dan Ortadoğu'ya uzanan coğrafyada Osmanlı'nın rengini, ışığını, insanlarını ve hüznünü görünür kılıyor Gervais-Courtellemont. Fotoğraflara, Enis Batur ve Timour Muhidine ve Emmanuelle Devos da yazılarıyla katkıda bulunuyor.

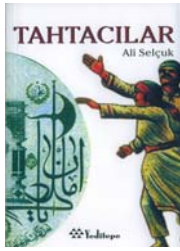

Yemek ve Kültür Dergisi

Kış 2005 sayısı ile yayın hayatına başlayan *Yemek ve Kültür*, Türkiye Cumhuriyeti topraklarında geçmişten bugüne yaratılmış bütün mutfakları, bir üst kimlik olarak Türk mutfağı olarak tanımlıyor; dünyanın diğer mutfaklarını da kültür tarihi açısından

irdelemeye çalışıyor. Dergide mutfak kültürü, özellikle evrim sürecinde insan-bitki ilişkilerinin bilimi olan etnobotanik açısından da ele alınmaya ve bu alanın uzmanlarından yararlanılarak incelenmeye çalışılıyor. Ayrıntılı bilgi için:

E-posta: info@yemekvekultur.com
<http://www.yemekvekultur.com>

Tahtacılar

Ali Selçuk

İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2004

Ruhi Ersoy*

Tahtacılar adlı eser, 13.yüzyılda Anadolu'da yaşayan Ağaçeri Türkmenlerinin mirasçıları olan, Mersin civarındaki Tahtacı Türkmen Alevileri üzerine yapılmış bir araştırmadır. Kendisi de Mersinli olan Ali Selçuk tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Harun Güngör'ün danışmanlığında doktora çalışması olarak hazırlanan bu araştırma, sosyal bilimlerde özlenen bir uygulama olan disiplinlerarası çalışmaya örnek teşkil etmektedir.

Söz konusu çalışma, her ne kadar Dinler Tarihi Ana Bilim Dalı kapsamında yapılmış olsa da folklor disiplini verilerinden oldukça istifade edilmiştir. Öte yandan bu çalışma, ülkemizde son zamanlarda daha çok yapılan Alevilik ve Alevilerin azınlık olarak nitelendirilmesi gibi suni tartışmalara verilebilecek en güzel bilimsel cevap mahiyetindedir.

Kitap, dört bölümden meydana gelmektedir: "Tahtacıların İnanç Sistemi", "Tahtacı İbadetleri", "Geçiş/Giriş Ritüelleri", "Tabiatla İlgili İnanç ve Uygulamalar."

Kitabın giriş bölümünde Ali Selçuk, Tahtacılar hakkında daha önceden yapılmış olan araştırmalardan bahsetmiştir. Tahtacılar üzerinde ilk çalışmalar 1860'larda Batılılar tarafından yapılmıştır. Batılı araştırmacılar Tahtacılarla ilgili olarak: "Hıristiyan kökenli, Lidyalıların devamı, Müslümanlaşmış halk, Hititli, İran'dan göç eden Safevi tarikatı üyeleri, ilkel Şii kabile" gibi eksik ve yanlış çıkarımlarda bulunmuşlardır. Ali Selçuk bu görüşler için: "Batılı araştırmacılar tarafından Tahtacılar hakkında yapılan çalışmalar bilimsel olmaktan ziyade, ön yargılı ve tahminden ibaret izlenimini vermektedir" diyerek, kendi çıkarımını şöyle açıklamıştır: "Tahtacılar, Anadolu Aleviliği içinde yer alan, ancak diğer Alevilerden farklı özelliklere sahip ve teknik açıdan Türk olan bir topluluktur". Ali Selçuk bu çıkarıma –yukarıda da bahsettiğimiz ana başlıklar altında- Tahtacıların dini, kültürel her türlü inanış ve yaşam pratiklerini ve bunların arka planını ayrıntısıyla inceleyerek ulaşmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde, "Tahtacıların İnanç Sistemi" başlığı altında; Tanrı tasavvuru, tenasüh ve devriyye inancı, on iki imam ve mehdi inancı, ahret ve şefaet inancı konuları incelenmiştir. Burada, İslâm tarihi içerisinde tarihî-dini bir şahsiyet olan Hz. Ali etrafında "idealize edilmiş Ali telakkisi" bünyesine gerek Türklerin geleneksel dininin, gerekse diğer yerel ve evrensel dinlerin etkisi ve bunun Tahtacıların inanç sistemindeki yeri geniş olarak ele alınmıştır.

"Tahtacı İbadetleri" başlıklı ikinci bölüm içerisinde "cem töreni", "kurban", "oruç" konuları incelenmiştir. Bir kısım araştırmacılar cem törenini –törende içki içilmesinden dolayı- şarabı bulan İranlı Cemşid'i anma töreni olarak tanımlamışlardır. Tahtacılardaki (ve diğer Alevi topluluklarındaki) hiçbir cem toplantısında şarap içilmediğinden (kutsanmış rakı, yani dolu içilir) bu tanımlama temelsiz görünmektedir. Kanlı ve kansız kurban şekillerinin ifadesini bulduğu kültürel pratikler, Anadolu'daki ve diğer coğrafyalardaki Türk toplumlarıyla büyük benzerlikler göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Çalışmanın, "Geçiş/Giriş Ritüelleri" başlıklı üçüncü bölümünde, "doğum", "sünnet", "ikrar alma/verme ritüeli", "evlenme", "musahiplik ritüeli", "ölüm" konuları incelenmiştir. Bu başlıklar altında Tahtacı Geçiş/Giriş Ritüelleri çok ayrıntılı olarak ele alınmış ve analiz edilmiştir. Mesela doğumla ilgili olarak çocuğu olmayan kadınlara uygulanan şu geleneği aktarmamız yerinde olacaktır: Kısır kadınlar, kurutulmuş kurt postunun ağzından geçirilir. Bunun için kurdun ağız kısmı kesilip kurutulur, uygulama öncesinde o deri ıslatılır, deri genişleyince de kadın üç defa kurt ağzından geçirilir. Bu uygulamadan sonra çocuk sahibi olunacağına inanılır.(s.148) Geçiş/Giriş ritüellerinin, Tahtacıların yanı sıra diğer Alevi topluluklarında ve birçok ritüelin sünni topluluklarda da yaşadığını

görüyoruz. Bu ritüeller İslâmiyet öncesi dönemden günümüz Anadolu folkloruna taşınmış muhtelif örneklerden birisini oluşturmaktadır.

Kitabın dördüncü bölümünde, “Tabiatla İlgili İnanış ve Uygulamalar” incelenmiştir. “Yağmur duası”, “ağaç ve orman kültü”, “hayvan kültü”, “su kültü”, “ateş kültü”, “Tahtacıların bahar bayramları ve ziyaret yerleri” bu başlık altında toplanmıştır. Bu bölümdeki “kültler” konusu, bize tahtacıların kültürel kimlikleri hususunda net fikirler vermektedir. Yukarıda sıraladığımız ve tüm canlılığını koruyan çeşitli kült, inanç ve uygulamalar, sadece Tahtacı Türkmen Alevilerince değil, Anadolu’daki Sünni Türk toplumunun yanı sıra, diğer coğrafyalarda yaşayan farklı dinlerdeki Türk toplulukları arasında da genel olarak kabul görmektedir. Yine ortak olarak kültür iklimimizde karşımıza çıkan Nevruz ve Hıdrellez, Tahtacılar da bahar bayramları olarak kutlanmaktadır.

Çalışmanın “Sonuç” bölümünde konunun genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Tahtacı Türkmen Alevilerinin “şehirleşme sürecinde” yaşadığı sorunlar ve Alevi Dedelerinin bu süreçte toplum üzerindeki etkinliğinin azalmasıyla birlikte, sosyo-kültürel yapıdaki değişmelerin, Tahtacıların bugününe ve yarınına yansımaları burada irdelenmiştir. Ali Selçuk çalışmasını Tahtacı Alevilerine dair olumlu bir gelecek öngörüsüyle sonuçlandırmıştır.

Ağaçeri Türkmenlerinin torunları olan Tahtacı Alevileri üzerine yapılmış, çok geniş kapsamlı ve bilimsel mahiyetteki bu araştırma, ülkemizdeki Alevilik tartışmalarına ışık tutacak niteliktedir.

*Öğretim Üyesi,

Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı

E-posta: ersoyruhi@yahoo.com

Doğu Mali Batı Sanatı: İslâm Ülkeleriyle Ticaret ve İtalyan Sanatı 1300-1600

Rosamond E. Mack, Ali Özdamar (çev.)

İstanbul, Kitap Yayınevi

Akdeniz ticaretiyle Doğu'dan gelen lüks mallar, İtalyan sanatı üzerinde güçlü ve sürekli bir etki yarattı. İslâm ülkelerinden gelen motifler İtalyan dokumalarını, seramiklerini ve cam eşyalarını süslemeye başladı. Ressamlar eserlerine Doğu'dan gelen halı ve seramiklerle, Arapça izlenimini veren yazılar yerleştirmeye başladılar. Bizans İmparatoru VIII. İoannis Paleologos'un 1438'de Ferrara'daki Doğu ve Batı Kiliseleri Konsili'nin açılış toplantısında giydiği cüppenin, Pisanello tarafından yapılan çiziminde imparatorun sırtındaki giysinin şeritli kenar baskısı süslemesi, kağıdın üst tarafında ayrıntılı olarak çizilmiştir. Pisanello'nun bir parça yanlış kopya ettiği Arap yazısına göre giysi Memluk sultanı El Melik'ül-Müeyyed Şeyh El-Mahmûdî için yapılmıştır. Bununla birlikte imparator giysiyi muhtemelen, konsilden hemen önce kendisine bir mektup ve hediyeler göndermiş olan Sultan Barsbay'dan almıştı. İtalyan zanaatkârlar 14. ve 15. yüzyılda İslâm ülkelerinden ve Asya'dan gelen lüks mallardan ilham alarak, Doğu pazarlarıyla rekabet edebilen araç-gereçler ve eşyalar üretmeye başladılar. Süsleme sanatları bu sayede çeşitlendi; dokuma, seramik, cam, deri mamulleri, lake ve pirinç eşyalarda müthiş bir ilerleme görüldü. Bu lüks eşyalar bir süre sonra İtalyan Rönesansı tarzında yapılmaya başlanırken, İtalyanlar Osmanlı İmparatorluğu'ndan, hatta Çin'den getirilen sanat objelerini toplamayı, taklit etmeyi, kendi zevklerine uydurmayı sürdürdüler. İtalyan zanaatkârlar zamanla üretim kalitesi ve maliyetinde, daha önce ilham aldıkları Doğu'lu zanaatkârları geçmeye başladılar ve bu sefer mallar ters yöne, Batı'dan Doğu'ya doğru akmaya başladı. Örneğin elçi Marcantonio'dan Duka Pietro Loredan'a gönderilen 11 Haziran 1569 tarihli bir yazı, Sadrazam Sokollu Mehmed Paşa'nın yapım halindeki bir camisi için dokuz yüz kandil siparişini içeriyordu. Doktorasını Harvard Üniversitesi'nde Rönesans sanatı üzerine yapmış olan değerli bilim insanı Rosamond E. Mack Rönesans'a yepyeni bir ışık tutuyor ve dönemin dekoratif sanatları hakkında başka hiçbir kaynaktan rastlanmayacak kadar zengin, kapsamlı bir sentez sunuyor.

Kubbealtı Lgati **İstanbul, Kubbealtı Vakfı Yayınları**

Farklı dönemlerdeki yazılı ve sözlü dil örneklerini üç cilt halinde yaklaşık 3 bin 650 sayfa, 61 bin madde, bunlardan türetilmiş 35 bin deyim ile dört yüz müellifin bine yakın eserinin taranmasıyla elde edilen 100 bin misalli bu temel başvuru eseri, uzun yıllar süren çalışmanın ardından Kubbealtı Vakfı tarafından yayımlandı. Hazırlıklarına, aralarında Smiha Ayverdi, Ekrem Hakkı Ayverdi, Ömer Lütfü Barkan, Faruk Nafiz Çamlıbel, Orhon Seyfi Orhon gibi isimlerin de bulunduğu on iki akademisyen ve yazarın bir araya gelmesiyle 1971 yılında, yazılmasına ise 1976 yılında başlanan Kubbealtı Lgati otuz dört sene süren ciddi ve zahmetli bir çalışmanın sonunda 2005 yılında tamamlandı.

Avrupa'da Türkiye Araştırmaları Dergisi

Elektronik ortamda yayımlanan *The European Journal of Turkish Studies* – EJTS (Avrupa'da Türkiye Araştırmaları Dergisi)'nin ikinci sayısı yayımlandı. İkinci sayısının konusu Türkiye'deki hemşeri kuruluşları olan dergiyi <http://www.ejts.org> adresinde bulabilirsiniz.

Yeniden Kurulan Yaşamlar: 1923 Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi
Müfide Pekin (der.),
İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Yorum: Damla Demiröz*

Lozan Mübadilleri Vakfı'nın kurulması ile yakın tarihimizin önemli bir parçası olan Nüfus Mübadelesi/Göç üzerine yapılan araştırmalar bir tür "çatıya" kavuştu (daha fazla bilgi için bk. www.lozanmudadilleri.org). Vakfın yaptığı önemli etkinliklerden biri ise Türkiye'de ve Yunanistan'da Mübadele/Göç konusunda çalışan pek çok akademisyen ve araştırmacıyı "Yeniden Kurulan Yaşamlar: 80. yılında Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi (7-8 Kasım 2003, İstanbul)" başlıklı sempozyumda bir araya getirmektir. Sempozyumda bir yandan Nüfus Mübadelesi/Göç'ün dünden bugüne Türkiye ve Yunanistan'daki toplumsal yapıya ve bu iki ülke arasındaki ilişkiye getirdiği yenilikler incelendi. Bir yandan da Nüfus Mübadelesi/Göç'ün bireysel hafızadan/anlatıdan toplumsal hafızaya/anlatıya aktarılış şekli, yani her iki ülkenin tarih yazıcılığına ve edebiyatına nasıl yansıdığı tartışıldı. Kısacası, Nüfus Mübadelesi/Göç'den hareketle yakın dönem Türkiye, Yunanistan tarihi, tarih yazıcılığı ve edebiyatı incelendi. Tam yirmi altı bildiri sunuldu. Bilgi Üniversitesi Yayınevi ise bu bildirileri *Yeniden Kurulan Yaşamlar:1923 Türk-Yunan Zorunlu Nüfus Mübadelesi* başlığı altında 477 sayfalık bir kitap olarak yayımladı. Bildirilerin kaydedilmesini, okuyucuya ulaşmasını sağladı. Böylece, mübadelenin ayırdığı nüfusların araştırmacıları ortak bir kitap yazmış oldular. *Yeniden Kurulan Yaşamlar* "öteki"nin olaylara bakışını, geçmişi nasıl gördüğünü anlamaya çalışması, "bizim", "öteki" hakkında kullandığımız dili analiz etmesi ile belki de bir ilk olma özelliği taşıyor. Nüfus Mübadelesi/Göç, Türkiye ve Yunanistan hakkında yepyeni bilgiler, yaklaşımlar sunuyor. Katılımcıların ismi ve makalelerinin başlığı ise şöyle: Önsöz: Renee Hirschon, *Neler Yitirdik, Neler Öğrenebiliriz? Lozan Antlaşması'nın Geriye Doğru İncelenmesi* (s.1)/ Halil Berktaş, *"Kabahatin Çoğu Senin Kardeşim..."* (s.13)/ Paschalis M. Kitromilides, *Küçük Asya Araştırmaları Merkezi ve Küçük Asya'da Yunan Kültürel Geleneği* (s.27)/ Birinci Kısım Mübadelenin Siyasî ve Sosyo-Ekonomik Boyutları: Ayhan Aktar, *Türk-Yunan Nüfus Mübadelesi'nin İlk Yılı: Eylül 1922-Eylül 1923* (s.41)/ Athanasia Anagnostopulu,

Göçmen Yerleşiminin Toplumsal ve Kültürel Etkileri (s.75)/ Elçin Macar, *Mübadele Araştırmalarında Yeni Bir Kaynak, Dorotty Harrox Sutton Arşivi* (s.83)/ Nikos Marantzidis, *Yunanistan'da Türkçe Konuşan Pontuslular ve Uyum Sorunları* (s.97)/ Evangelia Balta, *Mübadillerin Tarihi ve Yunan Tarihyazımındaki Yeri* (s.111)/ İkinci Kısım Türk ve Yunan Edebiyatında Mübadele: Herkül Millas, Türk ve Yunan Edebiyatında Mübadele *Benzerlikler ve Farklılıklar* (s.125)/ Damla Demiröz, *Yunan Düzyazımında 1922 ve Zorunlu Göç* (s.155)/ Ayşe Lahur Kırtunç, *Mübadeleyle İlgili Metinler: İki de İki Kere Yabancı* (s.187)/ Demosthenes Kourtovik, *Anadolu'nun Sonelere İlham Kaynağı Olmaktan Çıktığı Zamanlar: Küçük Asya Felaketinin Yunan Edebiyatındaki Yankıları* (s.205)/ Muammer Ketencioğlu, *İzmir ve Çevresi Rum Halk Müziğine Genel Bir Bakış* (211)/ Üçüncü Kısım Mübadele'den Sonra Yunanistan ve Türkiye'de Kültürel Mirasın Korunması: Eleni Kanetaki, *Yunanistan'da Osmanlı Yapıtları* (s.239)/ Sacit Pekak, *Kapadokya'da Osmanlı Dönemi Kiliseleri* (s.245)/ Nikos Agriantonis, *'İyi' ve 'Kötü' Tarihî Eserler* (277)/ Zeynep Ahunbay, *Türkiye ve Yunanistan'da Mübadele Sonrası Kültürel Mirasın Korunması: Kültürel Mirasın Yeniden Kullanımı* (s.285)/ Ali Cengizkan, *Türkiye'de Mübadele: Konut ve Yerleşim Politikası* (s.302) Dördüncü Kısım "Lozan"dan Önce ve Sonra Azınlık-Millet Kültürü: Konstantinos Tsitselikis, *1923'ten Önce Yunanistan'da Müslüman Cemaatler Yasal Süreklilikler ve İdeolojik Tutarsızlıklar* (s.341)/ Yorgos Mavromatis, *Yunanistan'da Hıristiyan Göçmenler ve Müslüman Azınlıklar: Eğitimin Milli Homojenleşmedeki Rolü* (s.357)/ A.Nükhet Adıyeke, *Osmanlı Egemenliği Altında Girit'te Müslüman Kimliğinin Oluşumu ve Müslüman Cemaati ile Ortodoks Cemaati Arasındaki İlişkiler* (s.357)/ Elif Babül, *İmroz'dan Gökçeada'ya: Bir Ada Hikayesinin Peşinden* (s.377)/ Genel Bir Değerlendirme: Kemal Arı, *Bir Tarih Araştırma Konusu Olarak Mübadele* (s.387)/ Lambros Baltiotis, *Yunanistan ve Türkiye'de Muhacirlik ve Nüfus Mübadeleleri: İki Farklı Anlatım ve Yorumun Oluşma Şartları* (s.401)/ Filiz Çalışlar Yenişehirlioğlu, *Mübadele ve Kültürel Miras* (s.441)/Sefer Güvenç, *80. Yılında Mübadele ve Güncel Sorunlar* (s.447).

* Ankara Üniversitesi

DTCF Çağdaş Yunan Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

E-posta: ddemirozu@hotmail.com

İNTERNET SİTELERİ

Doğu Batı Dergisi

<http://www.dogubati.com>

Derginin internet sayfası derginin küçük bir arşivi olarak işlev görüyor. Doğu Batı Dergisi'nin şu ana kadar yayınlanmış otuz dört sayısının ilgi alanlarınıza giren konular ve her sayıda hangi yazarların yer aldığını derginin internet sayfasından öğrenebilirsiniz. Doğu Batı Dergisi'nin internet sayfası aracılığıyla derginin gelecek sayılarında yer alacak konulardan haberdar olmak ve bu konular ile ilgili makaleler göndermek, derginin eski sayılarını ve afişlerini temin etmek, abonelik koşullarını öğrenmek de mümkün.

KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı (K KSAV)

<http://www.koksav.org.tr/>

KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Vakfı (K KSAV), Türk dilini, tarihini, düşüncesini, hayat tarzını, kültürünü, Türk toplumlarının siyasî, sosyal, iktisadî, kültürel hayatını ve gelişmelerini, insanlığa ve dünya medeniyetine hizmetlerini, diğer milletler ve topluluklarla ilişkilerini bilimsel yöntemlerle incelemek ve araştırmak amacıyla 1991 yılında kurulmuş. Vakfın internet sitesi aracılığıyla kurs, seminer, konferans gibi etkinliklere, vakfın yayın organı *Kök Araştırmalar: Kök Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*'ne ulaşmak mümkün.

Süleymaniye Kütüphanesi

<http://www.suleymaniye.gov.tr>

Süleymaniye Kütüphanesi'nin katalogu artık internet üzerinden yapılabiliyor.

İslâmi sanat eserleri sanal alemde...

<http://www.discoverislamicart.org>

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen dünyanın en büyük sanal müzesi ziyaretçilere açıldı. Avrupa, Kuzey Afrika ve Ortadoğu'dan on dört ülke ve on yedi müzenin ortak çalışması sonucu meydana getirilen Sanal İslâmi Eserler Müzesi'nde toplam 1235 sanat eseri yer alıyor.

“Discover Islamic Art” projesini dünyanın en büyük Sanal İslâm Eserleri Müzesi olarak adlandırmak mümkün. Mısır, Cezayir, Almanya, İngiltere, İtalya gibi on dört ayrı ülkeden eserlerin sanal alemde gezilebildiği sergi, Emeviler döneminden başlayıp Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselişine kadar olan eserleri kapsıyor. Sanal İslâmi Eserler Müzesi'nde toplam 1235 sanat eseri görmek mümkün. Bunları tanıtıcı, toplam dokuz katalogun da sunulduğu sanal müze, on bir Arap ülkesinden eserleri de kapsıyor.

Kaynak: <http://www2.dw-world.de/turkish/panorama/1.164424.1.html>

Akademik Araştırmalar Merkezi

<http://www.academical.org/>

Akademik Araştırmalar Merkezi'nin internet sitesi daha çok sosyal bilimler alanında, özellikle de Orta Asya araştırmaları üzerine hizmet veriyor. EBSCO Elektronik Veri tabanı ile Index Islamicus'a üye olan Akademik Araştırmalar Dergisi de merkez tarafından yayımlanmakta. Sitede bulunan makaleler ise daha çok sosyoloji, tarih, dış politika ve siyaset bilimi ile ilgili Türkiye ile ilgili. Ayrıca sitede arama motorlarıyla, dergi ve gazetelere giriş de yer alıyor.

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi

<http://turkolojimerkezi.sitemynet.com>

Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırma ve Uygulama Merkezi sayfası deneme yayınına başladı. Sitede etkinlik duyuruları, geçmiş etkinlikler, yayınlar gibi bölümler bulunuyor.

GEÇTİĞİMİZ İKİ AY...

11 Kasım... Osmanlı Bankası Müzesi'nin, Alpha Bank ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nün işbirliğiyle düzenlediği "Ege'nin İki Kıyısında Ekonomi ve Toplum" başlıklı aylık seminer dizisinin Kasım ayı konuğu Lozan Mübadilleri Vakfı Genel Sekreteri Sefer Güvenç oldu. Güvenç, "80 Yıllık Özlem: Türk-Yunan Mübadil Buluşmaları" başlıklı bir sunum gerçekleştirdi.

16 Kasım... Osmanlı Bankası Müzesi, İstanbul tarihinin mimari açıdan incelendiği, Voyvoda Caddesi İstanbul Sohbetleri'nde Doğan Kuban'ı konuk etti. Kuban, "İstanbul'un Neyinden Söz Etmeli?" başlıklı bir konuşma yaptı.

16-18 Kasım... Hacettepe Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nün kurucusu Günsel Renda onuruna "Gelenek, Kimlik, Birleşim: Kültürel Kesişmeler ve Sanat" başlıklı bir sempozyum düzenlendi. Yirmi dört oturum halinde gerçekleşen sempozyumda çok sayıda akademisyen ve araştırmacı bildirilerini sundu.

18 Kasım... Wall Street Journal'ın İstanbul temsilcisi Hugh Pope, Washington D.C'deki Smithsonian Enstitüsü Ripley Merkezi'nde "Türk Dünyası'nın Yükselişi" başlıklı bir konferans verdi.

18-19 Kasım... İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü işbirliği ile başlatılan Mimarlık ve Felsefe toplantılarının üçüncüsü "Zaman-Mekan/Mekan-Zaman" başlığıyla İstanbul Teknik Üniversitesi Taşkışla Kampusu'nda düzenlendi.

19 Kasım... Boğaziçi Üniversitesi'nde "Robert Koleji'nde Rumlar" başlıklı bir toplantı düzenlendi. Toplantıda, Boğaziçi Üniversitesi'nde Vangelis Kechriotis ve Yannis Skarlatos, Atina Üniversitesi'nden Herkül Millas ve Costas Gavroglou birer konuşma yaptılar.

19 Kasım... Osmanlı Bankası Müzesi'nin, Cumhuriyet Türkiye'si ve "izm"ler, yani dönem boyunca etkili olan akımlar üzerine düzenlediği Çağdaş Türkiye Tarihi seminerlerinin Kasım ayı konuğu Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Ayhan Aktar oldu. Aktar, "Cumhuriyet Türkiye'si ve Irkçılık-Turancılık" başlıklı bir konuşma yaptı.

19 Kasım... Sabancı Üniversitesi tarafından Karaköy'deki Minerva Han'da "Bellek, Anlatı ve İnsan Hakları" başlıklı bir atölye çalışması düzenlendi. Etkinliğin sabah bölümünde Amsterdam Üniversitesi'nden Uğur Güngör ve Bochum Üniversitesi'nden Dilek Güven, öğlen bölümünde ise Amsterdam Üniversitesi'nden Selma Leydesdorff ve Salzburg Üniversitesi'nden Albert Lichtblau birer konuşma yaptı.

23-25 Kasım... Gazi Üniversitesi Atatürk Araştırma Merkezi'nce "Türk-Ermeni İlişkilerinin Gelişimi ve 1915 Olayları" başlıklı uluslararası bir sempozyum düzenlendi.

25 Kasım... Kırım Derneği tarafından düzenlenen söyleşide, Türk Ortodoks Patrikhanesi Basın Sözcüsü Sevgi Erenol, Çapa'daki Kırım Tatar Türkleri Kültür Derneği'nde "Patrikhane" başlıklı bir konuşma yaptı.

26 Kasım... Kubbealtı Vakfı tarafından Çemberlitaş'taki vakıf merkezinde "Kimlik Meselemiz" başlıklı bir panel düzenlendi. Panelde, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Birol Emil ve İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Kazım Yetiş birer konuşma yaptılar.

19 Kasım... İstanbul Bilgi Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Merkezi tarafından üniversitenin Kuştepe Kampusu'nda "Türkiye, Yunanistan ve Avrupa Birliği: Ekim Sonrası" başlıklı bir toplantı düzenlendi. Toplantıda, Atina Üniversitesi Öğretim Üyesi Loukas Tsoukalis, Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyesi Kemal Kirişçi ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Öğretim Üyesi Ayhan Kaya birer konuşma yaptılar.

30 Kasım... Osmanlı Bankası Müzesi'nde düzenlenen Objeler ve Ritüel Söyleşileri kapsamında Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Edhem Eldem, "Osmanlı Müslüman Ölüm Ritüellerinde Devamlılık ve Değişim" konulu bir konferans verdi.

3-4 Aralık... "18.-20. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Kentsel Şiddet ve Toplumsal Düzen" başlıklı sempozyum Boğaziçi Üniversitesi'nde düzenlendi. Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü ve Fransız Anadolu Araştırmaları Enstitüsü'nün ortaklaşa düzenledikleri sempozyumda Türkiye, Fransa, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri'nden akademisyenler bildirimlerini sundular.

7-9 Aralık... Türk Sosyal Bilimler Derneği'nin düzenlediği "Dokuzuncu Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi" ODTÜ Kongre ve Kültür Merkezi'nde yapıldı. Kongredeki 60 oturumda toplam 240 bildiri sunuldu.

8 Aralık... Erciyes Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi Tuncer Gülensoy, Türk Dil Kurumu'nda "Türkiye Türkçesi'ndeki Türkçe Kelimelerin Soy Ağacı" konulu bir konuşma yaptı. Gülensoy, konuşmasında tamamlamış olduğu Türkiye Türkçesi'nin etimolojik sözlüğünü tanıttı

8-11 Aralık... Zeytinburnu Belediyesi tarafından düzenlenen "Uluslararası Göç Sempozyumu" Cemal Reşit Rey Konferans Salonu'nda on oturum halinde gerçekleştirildi.

9 Aralık... Koç Üniversitesi Anadolu Uygarlıkları Enstitüsü, Anadolu Uygarlıkları ve Kültür Miras Yüksek Lisans Programı ve Hukuk Fakültesi'nin düzenlediği bir günlük "Yeni Koruma Kanunları" başlıklı panel Koç Üniversitesi'nde gerçekleşti.

9 Aralık... Osmanlı Bankası Müzesi'nin, Alpha Bank ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nün işbirliğiyle düzenlediği "Ege'nin İki Kıyısında Ekonomi ve Toplum" başlıklı aylık seminer dizisi, Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Meltem Toksöz'ün "Mavromatiler: Mersin'den Bir Göçmen Tüccar Aile" başlıklı İngilizce sunumuyla devam etti.

9-10 Aralık... Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) tarafından düzenlenen "Türkiye'de Azınlık Hakları Sorunu: Vatandaşlık ve Demokrasi Eksenli Bir Yaklaşım" başlıklı uluslararası sempozyum İstanbul'daki The Marmara Oteli'nde yapıldı. TESEV Demokratikleşme Programı bünyesinde sürdürülmekte olan Anayasal Vatandaşlık ve Azınlık Hakları Projesi'nin bir ürünü olan konferansta azınlık hakları ve vatandaşlık konulu çalışmalarlarıyla tanınan yerli ve yabancı uzmanlar ile azınlık hakları sorununu yaşamsal deneyimleriyle birebir tecrübe etmiş katılımcılar yer aldı.

12 Aralık... Osmanlı Bankası Müzesi, 16 Kasım 2005 - 31 Mart 2006 tarihleri arasında ev sahipliği yaptığı "İstanbul'da Ölüm" sergisi nedeniyle düzenlenen söyleşiler kapsamında, Cumhuriyet Üniversitesi Öğretim Üyesi Şeref Boyraz'ı konuk etti. Boyraz, katılımcılarla mezar taşı ve mezar taşı sözü geleneğinin dinamiklerinin anlaşılmasına yarayan "Osmanlıdan Günümüze Mezar Taşı ve Mezar Taşı Sözlerinin Değişim ve Dönüşüm Dinamikleri" başlıklı bir söyleşi gerçekleştirdi.

13-14 Aralık... Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Meiji Üniversitesi'nin ortaklaşa düzenlediği "1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı" başlıklı sempozyum ODTÜ'de yapıldı. Sekiz oturum halinde düzenlenen sempozyumda farklı ülkelere tanınmış tarihçiler söz aldı.

14 Aralık... Sekizinci Uluslararası Sinema-Tarih Buluşması kapsamında Topkapı Sarayı Müzesi Müdürü İlber Ortaylı Topkapı Sarayı'nda "Avrupa'da Türkler" başlıklı bir konferans verdi.

15 Aralık... Dokuz Eylül Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen "Ermeni Soykırımı İddialarına Akademik Yanıtlar" konulu konferansta Türk Tarih Kurumu Ermeni Araştırmaları Başkanı Hikmet Özdemir bir sunum yaptı.

15-17 Aralık... Sabancı Üniversitesi AB Kulübü tarafından AB-TR müzakere sürecinin çeşitli boyutlarının ele alınacağı bir seminer serisi düzenlendi. Sabancı Üniversitesi'nin

Karaköy'deki merkezinde düzenlenen seminerde, diplomatlar, araştırmacılar, siyasetçiler ve çeşitli üniversitelerden akademisyenler söz alarak, Türk göçmenler ve Avrupalıların nyargıları, Türkiye-AB ilişkilerinin ekonomik yönleri, müzakere sürecinde siyasî çıkarımlar, insan hakları ve adalet gibi konular üzerinde duruldu.

17 Aralık... Osmanlı Bankası Müzesi'ndeki "ağdaş Türkiye Tarihi" seminerlerinin Aralık ayı konuğu, Marmara niversitesi ğretim yesi Ahmet Demirel oldu. Demirel, "Muhafazakrlık" başlıklı bir konuşma yaptı.

17 Aralık... Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı tarafından vakfın Süleymaniye'deki düzenlenen "Güney Azerbaycan Mill Hareketinin Tarihsel Temelleri ve Gelişim Süreci" başlıklı toplantıda Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi'nde (ASAM) İran Uzmanı olan Arif Keskin bir konuşma yaptı.

22-23 Aralık... Karşyaka Belediyesi ve Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin ortaklaşa düzenlediği "Karşyaka evre ve Kültür" başlıklı sempozyum altı oturum halinde gerçekleşti.

23 Aralık... National University of Singapore ğretim yesi Syed Farid Alatas İşlm Araştırmaları Merkezi Konferans Salonu'nda "İşlm Bir "Din" midir? Modern Kavramları İşlm Araştırmalarında Kullanma Problemi" başlıklı bir konferans verdi.

24 Aralık... "Doğumunun 100. Yılında Reşat Ekrem Koçu" başlıklı sempozyum Beyoğlu'ndaki Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde iki ayrı oturum halinde yapıldı. "Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbullu Olarak Portresi" başlıklı ilk oturumda Selin Dilmen, Aydın Burteene, Erol yepazarcı; "İstanbul Kültürü ve Yazarlığı Cephesinden Reşat Ekrem" başlıklı ikinci oturumda ise Semavi Eyice, Sabri Koz, Süleyman şenel, Emre Ayvaz konuşmacı olarak yer aldılar.

28 Aralık... Türkiye'de yaşanan ve insan hakları ile düşünce özgürlüğü sorunları merkezinde gelişen olayları ele almak amacıyla, Ankara Üniversitesi Cebeci Yerleşkesi'nde "İhlaller ağında İnsan Hakları ve Medya" başlıklı bir panel yapıldı. Hacettepe . İnsan Hakları ve Felsefesi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden İoanna Kuçuradi, Ankara . İletişim F. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nden Aksu Bora ve Radikal Gazetesi'nden Murat elikkan yer aldı.

28 Aralık... Osmanlı Bankası Müzesi, Voyvoda Caddesi Toplantıları kapsamında düzenlenen, sanatın günlük yaşama yansımalarının ve yaşamı algılayış kültürünün tartışıldığı Obje ve Ritüel söyleşilerinde Günsel Renda "Osmanlı Sarayında Görkemli Bir Protokol: Elçi Kabul Törenleri" başlıklı bir sunum yaptı.

MESAJ PANOSU...

Diplomasi Elektronik Grup Tanıtımı

<http://groups.yahoo.com/group/diplomasigroups/>

Bu grup, uluslararası ilişkiler alanında çalışanlar arasında iletişim kurmak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye’de ve dünyada bu alanda yapılan faaliyetler ve bilimsel çalışmalar hakkında grup üyeleri arasında haberleşme olanağı sağlamak, grubun en temel hedefidir. Gruba dış politika ve uluslararası ilişkiler alanında çalışanların ve bu alanlara ilgi duyanların üyeliği esastır. Üyelerin alanla ilgili bilimsel çalışmalar hakkında, önemli olaylar hakkında haberleşmeleri önemlidir. Türkiye kamuoyunda giderek dış politikaya artan merak, dış politika alanında çalışanların sayısını artırdığı gibi, Türkiye’nin uluslararası politikada bireysel düzeyde bile daha iyi temsil edilebilme fırsatını yaratmaktadır. Bundan dolayı başta Türkiye’de olmak üzere, Avrupa’da, Amerika’da, Ortadoğu’da ve dünyanın diğer bölgelerinde dış politika çalışmaları ve Türk dış politikası konusunda ve önemli dış politik gelişmeler hakkında haberleşme fırsatı yaratmak, aynı zamanda “uzmanlar” düzeyinde bir sanal platform oluşmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla üyelerin gruba bu konularda aktif katılımları grubun verimini artıracaktır. Grubun haberleşme dili, Türkçe ve İngilizce’dir. Gerek görüldüğü takdirde Almanca ve Fransızca da kullanılabilir.

Sedat Balyemez

balyemezsedat@yahoo.com

Edebiyatçı 2003 Elektronik İletişim Grubu

<http://groups.yahoo.com/group/edebiyatci2003/>

Merhaba,

Edebiyat, kültür ve düşünce içerikli bir elektronik iletişim grubu kurdum. Grubuma üye olmanız beni mutlu edecektir. Üye olmak için aşağıdaki adrese girebilirsiniz.

<http://groups.yahoo.com/group/edebiyatci2003/>

Saygılarımla,

Can Şen

cansen20022002@yahoo.com

Azerbaycan Siyaseti Elektronik Posta Listesi

http://groups.yahoo.com/group/Azerbaijani_Studies/

Azerbaycan siyasetiyle ilgili kaleme alınmış çeşitli makalelere ve yorumlara ulaşmak, kendi sesinizi diğerlerine duyurmak, Azerbaycan hakkındaki düşüncelerinizi başkalarıyla paylaşmak istiyorsanız grubumuza dahil olabilirsiniz. Grubumuzun amacı, Azerbaycan'daki siyasî gelişmeleri, kurumları ve süreçleri incelemek isteyen yerli ve yabancı öğrencileri bir araya getirmektir.

Farid Guliyev

fareedaz@yahoo.com

Türkoloji İnternet Sitesi Deneme Yayınında...

Türkoloji ve Türk Kültürü ile ilgilenen her kesimden insanı bir araya getirerek, ilgili konularda kişiler arası iletişimi sağlamak, bilgi paylaşımını günümüz iletişim teknolojileri aracılığı ile en hızlı ve sağlıklı bir hale dönüştürmek amacıyla başlattığımız internet sayfası projemiz <http://www.turkoloji.org> adı altında deneme yayınına başlamıştır.

Proje kapsamında yapmayı amaçladıklarımız ana hatlarıyla aşağıda belirtilmiştir:

- 1- Proje amacına ve kapsamına uygun İnternet sayfasının hazırlanması, içeriğine uygun bir isimle yayınlanması.
- 2- Proje içerisinde gönüllü olarak hizmet verecek temsilcilerin belirlenmesi.
Temsilcilerden Beklenenler:
 - a) İlgili konulardaki haber ve duyuruları bildirerek sayfa içeriğine katkıda bulunmaları.
 - b) İlgili konulardaki internet bağlantılarını bildirerek sayfa içeriğine katkıda bulunmaları.
 - c) Sayfada yayınlanacak bilgi ve belgelerin doğruluğu ve güvenirliliği hakkında görüş beyan etmeleri.
 - d) Sayfa içeriğine, çalışma ve ilgi alanları doğrultusunda destek vermeleri.
 - e) Sayfa içerisinde gördükleri eksiklikleri bildirmeleri, öneri ve eleştirileri ile içeriğe katkıda bulunmaları.
- 3- Temsilcilerden oluşacak yönetim kurulu üyelerinin belirlenmesi.
- 4- İnternet ortamının taranması, ilgili konulardaki bilgi ve belgelerin (ağ bağlantılarının) arşivlenerek sayfa üzerinden yayınlanması.
- 5- İlgili konularda hazırlanmış akademik çalışmaların arşivlenmesi ve yayınlanması.

- 6- İlgili konularda lisans eğitimi görmekte olan öğrencilerin teşvik edilmesi ve ğrenci çalışmaları arşivinin oluşturulması.
- 7- İlgili konularda kaleme alınmış eserlerin tanıtımlarının yapılması
- 8- Yayımlamayı düşündüğümüz Sanal Türkoloji Dergisi için hakemler kurulunun oluşturulması ve yayın kurallarının belirlenmesi.
- 9- Kullanıcıların neri ve eleştirileri doğrultusunda sayfa içeriğinin düzenlenmesi.

Saygılarımla

Site Yöneticisi

www.turkoloji.org

E-Posta: turkoloji.org@gmail.com

KÜNYE

bülten, Kültür Araştırmaları Derneği tarafından, sanal ortamda ve ücretsiz olarak iki ayda bir yayımlanır.

ISSN 1302-924X,  Ocak-Şubat 2006, Sayı 23

Kültür Araştırmaları Derneği, İnebolu Sok. No:13/4 Setüstü-Kabataş/ İstanbul

Tel/Faks (212) 292 22 29

KAD adına sahibi

Gönül Pultar

gpultar@kulturad.org

İdari İŐler Koordinatörü

Şule Tarakçıoğlu

suletar@kulturad.org

Editör

Onur İnal

oinal@ku.edu.tr

Çeviri ve Haberler

Derya AđıŐ

deryaagis@e-kolay.net

Feryal Çubukçu

feryal.cubukcu@deu.edu.tr

Aslı Kotaman

kotaman@khas.edu.tr

Kültür Araştırmaları Derneği, disiplinlerarası bilimsel bir yaklaşımla, tarihsel ve karŐılaŐtırmalı kültürel araştırmalar yaparak kuram ve yöntemler geliŐtirmek, uygulamaya yönelik çalışmalar üstlenmek ve desteklemek amacıyla 1999 yılında oluşan Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun devamı olarak 2005'te kurulmuŐtur.

Derneğin etkinlikleri konusunda bilgi almak ya da temasa geçmek için

<http://www.kulturad.org> adresine,

bülten in daha önceki sayılarına ulaşmak için

http://www.kulturad.org/id_43 adresine baŐvurulabilir.